

T148039

ปัญหาพิเศษ

การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลิตผัก
ปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

THE DEVELOPMENT OF AGROTOURISM PATTERN PARTICIPATION
OF BANNONGSALA'S ORGANIC VEGETABLES
BAN SING SUB-DISTRICT, POTHARAM DISTRICT,
RATCHABURI PROVINCE

สุพรรณณี นุจเงิน

SUPANNEE NUJOEN

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 148039
วันเดือนปี - 9 ต.ค. 2560

b. 1286612X
f.

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

ภาควิชาพัฒนการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

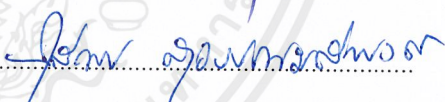

พ.ศ. 2560

คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองปัญหาพิเศษ

หัวข้อปัญหาพิเศษ การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลิต
ผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี

The Development of Agrotourism Pattern Participation of
Bannongsala's Organic Vegetables Ban Sing Sub-District,
Photharam District, Ratchaburi Province

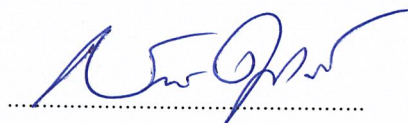
นักศึกษา นางสาวสุพรรณิ นุเจิ้น
รหัสประจำตัว 56040644
ปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.พีรชัย กุลชัย

คณะกรรมการสอบปัญหาพิเศษ	ลายมือชื่อ
ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมารัตน์	
ผศ.พีรชัย กุลชัย	
ดร.สุณีพร สุวรรณณิพงศ์	
ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ สบายใจ	

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร

วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2560

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คุหาสวรรค์เวช

หัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อปัญหาพิเศษ	การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโศกราม จังหวัดราชบุรี
นักศึกษา	นางสาวสุพรรณิ นุเงิน
รหัสประจำตัว	56040644
ปริญญา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขาวิชา	พัฒนาการเกษตร
พ.ศ.	2560
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ	ผศ.พีรชัย กุลชัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลประวัติและการพัฒนาของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา 2) ศึกษาศักยภาพของสถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ศึกษาความพร้อมของกลุ่มในการจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม โดยวิธีการศึกษา ใช้การสัมภาษณ์ การสำรวจและการประชุมแบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2547 เนื่องจากมีปัญหาจากการปลูกผักจึงรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยกันแก้ไข มีสมาชิกเริ่มต้น 12 คน ปีพ.ศ.2550 จึงมีนักวิชาการเกษตรเข้ามาส่งเสริมให้ใช้สารชีวภัณฑ์ ปัจจุบันมีสมาชิก 54 คน ได้ GAP รับรองคุณภาพผักปลอดภัยจำนวน 39 คน ศักยภาพของกลุ่มในการจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น การประเมินศักยภาพของกลุ่มทั้ง 4 ด้าน คือด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ มีคะแนนผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มในการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้านความพร้อมของสถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 7 แห่งนั้นผลการประเมินค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันคือทั้ง 7 สถานที่นั้นมีคะแนนความพร้อมในระดับมากในด้านทำเลที่ตั้งและด้านกิจกรรมดึงดูดใจ มีความพร้อมปานกลางในด้านระบบสาธารณูปโภคและด้านห้องสุขา และมีความน้อยในด้านการประชาสัมพันธ์ รูปแบบของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีแบบครึ่งวันและแบบเต็มวันโดยมีกิจกรรมเรียนรู้การทำสารชีวภัณฑ์ และเยี่ยมชมแปลงผักชนิดต่างๆ โดยรูปแบบครึ่งวันและเต็มวันจะมีกิจกรรมค่อนข้างคล้ายกันแตกต่างกันที่แบบครึ่งวันจะมีเวลาในการเยี่ยมชมแปลงผักชนิดต่างๆ ที่จำกัดกว่ารูปแบบเต็มวัน

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.พีรชัย กุลชัย ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำชี้แนะ ตลอดจนช่วยแก้ปัญหา ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์ และ ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ สบายใจ กรรมการสอบโครงร่างปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แนะจนในที่สุดทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบพระคุณคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบคุณกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรีที่ให้การสนับสนุนการวิจัยนี้

สุดท้ายต้องขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาจนประสบความสำเร็จในวันนี้

สุพรรณณี นุจิ้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	I
กิตติกรรมประกาศ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญตาราง.....	V
สารบัญภาพ.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา.....	2
1.4 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	4
2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	5
2.3 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	6
2.4 ศักยภาพของชุมชน.....	6
2.5 การพิจารณาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยว.....	8
2.6 การจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว.....	9
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ.....	11
2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	11
2.9 บริบทชุมชน.....	13
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	16
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา.....	16
3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	17
3.3 เครื่องมือการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	17
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
3.5 สถานที่และระยะเวลาในการทำวิจัย.....	18
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	20
4.1 ข้อมูลประวัติและการพัฒนาของกลุ่ม.....	20
4.2 ศักยภาพของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา.....	23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.3 ความพร้อมของสถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	26
4.4 รูปแบบและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม.....	46
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	52
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	52
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	53
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	57
ประวัติผู้วิจัย.....	64

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 วิธีการศึกษา.....	19
4.1 ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่ม.....	25
4.2 ผลการประเมินความพร้อมแปลงมะเขือเทศคุณวิชัย ถ้วยทอง.....	28
4.3 ผลการประเมินความพร้อมแปลงคະນ້າคุณราชัน สหนองค์.....	31
4.4 ผลการประเมินความพร้อมแปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรร.....	34
4.5 ผลการประเมินความพร้อมแปลงผักผสมผสานคุณสัญญา สหนองค์.....	37
4.6 ผลการประเมินความพร้อมแปลงมะละกอคุณสิริวัฒน์.....	40
4.7 ผลการประเมินความพร้อมศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง.....	42
4.8 ผลการประเมินความพร้อมศูนย์อบรมของกลุ่ม.....	45
4.9 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครึ่งวัน.....	48
4.10 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเต็มวัน.....	49
4.11 รายละเอียดค่าใช้จ่ายรูปแบบครึ่งวันและแบบเต็มวัน.....	49

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 ประธานกลุ่มและสมาชิกนั้นเล่าประวัติการก่อตั้งกลุ่ม.....	20
4.2 รางวัลต่าง ๆ ของกลุ่ม.....	22
4.3 ประวัติและการพัฒนาของกลุ่ม.....	22
4.4 การสนทนากลุ่มร่วมกันประเมินศักยภาพของกลุ่มร่วมกับผู้วิจัย.....	23
4.5 แปลงมะเขือเทศของคุณวิชัย ถ้วยทอง.....	26
4.6 แปลงมะเขือเทศของคุณวิชัย ถ้วยทอง.....	27
4.7 แปลงคะน้าของคุณราชัน สอนงค์.....	29
4.8 แปลงคะน้าของคุณราชัน สอนงค์.....	29
4.9 แปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรร.....	32
4.10 แปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรร.....	32
4.11 แปลงผักผสมผสานคุณสัญญา สอนงค์.....	35
4.12 แปลงผักผสมผสานคุณสัญญา สอนงค์.....	35
4.13 แปลงมะละกอคุณสิริวัฒน์.....	38
4.14 แปลงมะละกอคุณสิริวัฒน์.....	38
4.15 ศูนย์อบรมของกลุ่ม.....	43
4.16 ลำดับการเดินทางไปยังสถานที่จุดต่างๆ.....	47
4.17 การสนทนากลุ่มเพื่อหารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม.....	48
4.18 การจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม.....	50
4.19 การจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม.....	50
4.20 การจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม.....	50

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problems)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับการเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติโดยมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์และตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ได้ ประเทศไทยมีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกร สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ตลอดจนการศึกษา เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการประกอบอาชีพเกษตรอย่างใกล้ชิด และยังเพิ่มการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอีกด้วย (ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และ มุขสุดา พูลสวัสดิ์. 2556)

กลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตพืชผักปลอดสารพิษและเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการผลิตพืชผักปลอดภัย มีการผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีการผลิตผักปลอดสารพิษต่อเนื่องตลอดทั้งปี กลุ่มมีการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตพืชปลอดภัยตามระบบ GAP (Good Agricultural Practices) หรือการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

กลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษนี้เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งสมาชิกในกลุ่มอยากจะทำให้กลุ่มนั้นเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นซึ่งคนทั่วไปอาจจะไม่ได้รู้จักแค่กลุ่มนี้เท่านั้นแต่ในพื้นที่นอกกลุ่มนั้นก็ยังมีสถานที่ที่น่าสนใจไม่ว่าจะเป็นแปลงผักปลอดสารพิษ ร้านกาแฟ ฟาร์มกล้วยไม้ ฟาร์มไม้ตัดใบ ซึ่งสถานที่เหล่านี้ก็มีความสวยงาม ความน่าสนใจที่แตกต่างกันออกไป กลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลานั้นมีเพียงความคิดที่อยากจะทำท่องเที่ยวเพื่อให้คนได้มารู้จักหรือให้ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับด้านนี้ได้มาศึกษา มาเยี่ยมชม มาเที่ยวมาลงมือปฏิบัติแบบจริงจัง และสมาชิกมีความคิดว่าถ้าเกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นและส่งผลให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ยังไม่ได้มีการศึกษารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มหรือลงมือปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ ที่จะทำให้กลุ่มเกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบจริงจัง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ชาวบ้านในพื้นที่บ้านหนองศาลาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสิทธิภาพและเพื่อแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objectives of the Study)

- 1.2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลประวัติและการพัฒนาของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา
- 1.2.2 เพื่อศึกษาศักยภาพของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาในการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความพร้อมของสถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.2.4 เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา

1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา (Scope and Limitation)

- 1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา และเจ้าของสถานที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
- 1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ สถานที่ที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในพื้นที่ ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
- 1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา ทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2559 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2560

1.4 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

กลุ่มเกษตรกร หมายถึง กลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลารวมถึงโปรแกรมการท่องเที่ยวที่จัดไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมารับบริการ

การผลิตผักปลอดสารพิษ หมายถึง การปลูกผักที่ใช้สารเคมีในปริมาณที่ปลอดภัยกับผู้บริโภค และผักที่เก็บเกี่ยวปราศจากสารพิษตกค้าง รวมทั้งผักที่ยังมีสารพิษตกค้างเจือปนอยู่ด้วยแต่ไม่เกินค่า MRL

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

- 1.5.1 กลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดการจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.5.2 กลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาจะได้มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน
- 1.5.3 กลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาจะมีโปรแกรมการท่องเที่ยวไว้ให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเที่ยวได้เลือกท่องเที่ยวตามความเหมาะสมของสถานที่และความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.5.4 กลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาจะมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพราะจะมีการเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

การศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เสนอตามหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.3 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.4 ศักยภาพของชุมชน
- 2.5 การพิจารณาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยว
- 2.6 การจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว
- 2.7 แนวคิดเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ
- 2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.9 บริบทชุมชน
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สร้อยศรี อาสาสมัครพกิจ (2542) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า คือการนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนเกษตรกรรมเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนและศึกษาหาความรู้ในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งเกษตรกรรมแผนใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรทางเลือก หรือเกษตรทางเลือกปลอดสารเคมีก็ได้

ยุวดี นิรัตน์ตระกูล (2539) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า “หมายถึงรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีการนำฐานทรัพยากรทางการเกษตร อันเป็นกิจกรรมดั้งเดิมแห่งการดำรงชีพของมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งนอกเหนือจากการได้พักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวันแล้ว ยังนำมาซึ่งการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรมและความตระหนักในคุณค่าของวิถีชีวิตชุมชน ”

ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2543) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า “หมายถึง การเดินทางไปยังพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในสวน เกษตร ได้ความรู้และได้ประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึก ต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น”

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า “หมายถึงการท่องเที่ยวที่มุ่งความสนใจยังกิจกรรมการเกษตรหรือสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเป็นหลัก โดยมีความพร้อมในการดำเนินงาน สามารถควบคุมและดำเนินการปัจจัยภายในและภายนอก ของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งมีกลไกกระจายรายได้ไปยังเกษตรกร และก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการ ได้รับความรู้เพลิดเพลิน เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ การสร้างเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและ ธรรมชาติ”

จากความหมายการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึง “การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อชมการเกษตรที่ผสมผสานกลมกลืนกับธรรมชาติที่มีทัศนียภาพสวยงามในชนบท อันเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่ ได้เห็น อีกทั้งเป็นแหล่งให้ความรู้ทางด้านเกษตร วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ในชนบทที่สร้างความ ตื่นตาตื่นใจแก่นักท่องเที่ยว และสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและค่าบริการท่องเที่ยว โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วใน ท้องถิ่นชนบทให้เกิดประโยชน์และเป็นการช่วยแก้ปัญหาแรงงานที่ว่างงาน ในขณะเดียวกันก็มีความ รับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่เกษตรกรรมนั้น อันเป็นระบบนิเวศ ทางธรรมชาติอย่างหนึ่งที่เกษตรกรสามารถสร้างขึ้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ และจงใจ นักท่องเที่ยวอยากรู้ อยากเห็น อยากเข้าชม อยากเข้าชิมผลผลิตทางการเกษตร”

2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ไพโรจน์ เวโรจน์วัฒนาและคณะ (2542) ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ว่ามีวัตถุประสงค์ 3 ประการดังนี้

2.2.1 เพื่อชม ชมความสวยงามของพันธุ์พืชที่เกิดจากการเพาะปลูกและการบำรุงรักษาของ เกษตรกรในท้องถิ่นนั้น หรือชมกิจกรรมทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง เช่นการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การบำรุงรักษาและการแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นต้น

2.2.2 เพื่อชิมและซื้อหา นอกจากการชมแล้วนักท่องเที่ยวยังสามารถลิ้มรสผลผลิตทาง การเกษตร เช่น ผลไม้หรือผลิตภัณฑ์ที่มาจาก การแปรรูปทางการเกษตร และนอกจากการชิมแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถซื้อหาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรได้ด้วย เป็นการสนับสนุนการกระจายรายได้สู่ ท้องถิ่นและเกษตรกรอีกทางหนึ่ง

2.2.3 เพื่อศึกษาดูงาน นักท่องเที่ยวที่สามารถชมและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการนำ การเกษตรในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวบ้านในชนบทและ วิธีการขั้นตอนอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

2.3 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) อ้างถึงศูนย์วิจัยเกษตรกรไทย ว่ารูปแบบของกิจกรรมท่องเที่ยว เชิงเกษตรว่ามี 3 รูปแบบ รูปแบบที่สอดคล้องกับงานวิจัย คือ รูปแบบที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตรหมายถึงเป็นการดำเนินงานร่วมกันในลักษณะของสมาชิกกลุ่ม เกษตรกรในหมู่บ้าน ซึ่งจะมีทั้งประเภทพักค้างในหมู่บ้านได้และประเภทไปเช้ากลับเย็น โดยในแต่ละ หมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตรจะต้องมีกิจกรรมที่เป็นจุดเด่น และมีการพัฒนากิจกรรมอื่นๆที่น่าสนใจขึ้นมา ประกอบด้วย หมู่บ้านท่องเที่ยวต้องมีการจัดพื้นที่ให้เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คือมีลานจอดรถ ที่ จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม สถานที่จำหน่ายพืชผลการเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป สินค้าหัตถกรรม พื้นบ้าน สถานที่แสดงเกี่ยวกับการเกษตรและวัฒนธรรมพื้นบ้าน สำหรับพื้นที่การเกษตรของสมาชิก กลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านแต่ละรายนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมหรือร่วมกิจกรรมได้ ส่วนผลผลิต ของเกษตรกรเหล่านี้จะนำไปรวมจำหน่ายที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

2.4 ศักยภาพของชุมชน (Community Potential)

พจนา สวนศรี (2546) ได้กล่าวถึงศักยภาพของชุมชนว่ามีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้อองค์กรที่จะสนับสนุนการทำงานเห็นข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อนตัดสินใจเป็นการเตรียมความพร้อมความ เข้าใจของคนทำงานก่อนลงพื้นที่ ศักยภาพของชุมชนประกอบไปด้วย

- 1) ลักษณะเด่นของชุมชน ซึ่งอาจจะสังเกตหรือซักถามก็ได้ว่า “เมื่อคนพูดถึงชุมชนนี้จะบอก ว่าอย่างไร”
- 2) ความสนใจทางธรรมชาติและวัฒนธรรม พิจารณาทั้ง 2 ด้านทั้งเรื่องความเปราะบางและ ความน่าสนใจทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 3) ลักษณะการรวมกลุ่มของชุมชน ดูลักษณะการรวมกลุ่มของชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่ เป็นทางการ บทบาทของแต่ละกลุ่มต่อชุมชน ความต่อเนื่องในการทำงาน การกระจายบทบาทการทำงาน ความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อผู้นำ
- 4) ความขัดแย้งภายในชุมชน ลักษณะความขัดแย้ง การขจัดความขัดแย้งเป็นไปในระดับที่ สามารถแก้ไขภายในชุมชน หรือขาดการยอมรับและไม่ยอมมาร่วมกันเลย
- 5) ฐานการผลิต มีการประกอบอาชีพที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน มีลักษณะการใช้ ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และบ่งบอกถึงการพึ่งพาตนเองของชุมชนได้ในระดับหนึ่งหรือเป็นไปในทาง ตรงกันข้าม
- 6) ปัญหาเร่งด่วนของชุมชน หากชุมชนกำลังประสบปัญหาเรื่องต้องอพยพออกจากพื้นที่ เป็นพื้นที่ลุ่มเสี่ยงต่ออุทกภัยหรือไฟป่ากำลังได้รับผลกระทบจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ลักษณะ เช่นนี้ยังไม่เหมาะสมที่จะลงไปทำงานเพราะมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ยังต้องศึกษาชุมชนในบริบทที่เปรียบเทียบกับเส้นทางท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ เช่น ชุมชนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักบ้างหรือไม่ อย่างไร ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชน หรือการผสมผสานกิจกรรมท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงมีความเป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร มีความเชื่อมโยงกับเส้นทางท่องเที่ยวทั่วไปหรือไม่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนยาก/ง่ายเพียงใด

การศึกษาลักษณะของชุมชนก่อนล่วงหน้า สามารถศึกษาได้จากเอกสาร การพูดคุยกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ การเลือกพื้นที่ๆ เหมาะสมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้

2.4.1 การศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน

2.4.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาชุมชน

เพื่อศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยใช้วิธีการศึกษาที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การสร้างเงื่อนไขให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน และรู้สึกเป็นเจ้าของผลการศึกษาชิ้นนั้น ผลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปใช้ในการวางแผน

2.4.1.2 องค์กรประกอบของผู้ศึกษาชุมชนต้องหลากหลาย

เพื่อให้เห็นแง่มุมในการมองได้ตั้งหลักคิด วิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน จากข้อมูลที่ได้ศึกษาร่วมกัน กลุ่มผู้ศึกษาควรประกอบด้วย กลุ่มผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้อาวุโส กลุ่มผู้หญิง กลุ่มเยาวชน

2.4.1.3 ตั้งกรอบในการศึกษาให้ชัดเจน

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคนกับทรัพยากรการท่องเที่ยว และการเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบัน

- 1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษาจุดต่างๆ ที่น่าสนใจ และน่าทึ่งใจ ความเชื่อมโยงของเส้นทาง ระยะทางแต่ละจุด
- 2) ด้านวัฒนธรรมและชีวิต ศึกษาพิธีกรรม ประเพณี การละเล่นท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน การแสดง การแต่งกาย การสร้างบ้าน การกิน การผลิต
- 3) ด้านความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาว่าชุมชนมีความรู้และภูมิปัญญาอะไรบ้าง ใครเป็นผู้มีความรู้ ภูมิปัญญาในแต่ละด้านนั้น ผู้รู้มีการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญานั้นอย่างไร
- 4) ด้านองค์กรภายในชุมชน องค์กรภายในชุมชนมีอะไรบ้าง มีบทบาทอย่างไร มีความเชื่อมโยงกันอย่างไร ใครเป็นผู้นำ ความสามารถของผู้นำในการประสานงานกับภายนอก ซึ่งการศึกษานี้จะเป็นเครื่องมือช่วยชุมชนสรุปบทเรียนเรื่องการบริหารจัดการ และการกระจายบทบาทผู้นำหรือการสร้างผู้นำใหม่
- 5) ด้านงบประมาณการเงินหรือกองทุนของชุมชน ชุมชนมีกองทุนอะไรบ้าง กองทุนไหนสามารถให้กู้ ให้ยืมสำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวได้บ้าง และมีเงื่อนไขอย่างไร ตลอดจนการบริหารกองทุน และการกระจายทุนสู่สมาชิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.4 การเก็บข้อมูล

โจทย์ของการศึกษาชุมชน คือ การศึกษาเพื่อรู้และเข้าใจสถานการณ์ของชุมชนร่วมกัน ข้อมูลที่แม่นยำถูกต้องเป็นสิ่งจำเป็น แต่ที่สำคัญมากกว่าข้อมูลที่ได้คือกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างการศึกษาข้อมูล ได้เห็นวิธิตด การตีความหมาย การเป็นผู้นำ ความสามารถในการทำงานของแต่ละบุคคล อันจะเป็นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการจตุรูปแบบองค์กรชุมชนต่อไป

2.4.1.5 นำเสนอข้อมูลกับที่ประชุม

ข้อมูลที่น่าเสนอควรจะถูกผลิตเป็นสื่อเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจและนำไปวิเคราะห์ต่อได้ ได้แก่

- 1) แผนทีรอบนอกหมู่บ้าน แสดงอาณาเขตหมู่บ้าน ทรัพยากรธรรมชาติ เส้นทางท่องเที่ยว
- 2) แผนทีรอบในหมู่บ้าน แสดงการตั้งบ้านเรือน สถานสำคัญทางราชการ ที่ตั้งกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน เช่น ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า ร้านค้า
- 3) แผนทีแสดงการตั้งบ้านเรือน ควรลงสัญลักษณ์เรื่องบทบาทหน้าที่ในชุมชนเพื่อแสดงให้เห็นการกระจายหรือการกระจุกตัวของผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 4) แผนผังปฏิทินการผลิตหรือกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ในรอบปี

2.4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการศึกษาชุมชนเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคนกับทรัพยากรการท่องเที่ยว และการเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบันซึ่งจะทำให้เราสามารถวางแผนทางในการจัดทำการท่องเที่ยวได้อย่างรอบคอบดังนี้

- 1) เส้นทางท่องเที่ยว
- 2) พิจารณาถึงระยะทาง ความเชื่อมโยงของจุดต่าง ๆ ความสามารถในการรองรับฤดูกาลในการท่องเที่ยว
- 3) การพัฒนาจุดสื่อความหมาย ที่พัก
- 4) กิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การปลูกผัก การเก็บผัก
- 5) รูปแบบองค์กร โดยการเรียนรู้จากบทเรียนในอดีตในเรื่องการรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วม การบริหารงาน ความไว้วางใจ

2.5 การพิจารณาความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยว

รลิกา อังกูร (2551) ได้อธิบายไว้ว่าการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ควรมีการพิจารณาความพร้อมในเรื่องต่อไปนี้

2.5.1 ทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวกและสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และชุมชน

2.5.2 การประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายบอกทาง ควรมีชัดเจน และตั้งอยู่ในระยะที่เหมาะสม

2.5.3 ระบบสาธารณูปโภค ควรมีความพร้อมในเรื่องระบบสาธารณูปโภค เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์เพียงพอต่อการใช้งาน

2.5.4 ห้องสุขา มีห้องสุขาที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ และเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว

2.5.5 ร้านอาหารและร้านขายของ มีร้านอาหารในชุมชนที่สะอาด ได้มาตรฐาน ถูกอนามัย และราคายุติธรรม

2.5.6 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชน และบริเวณใกล้เคียง และควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนประชาสัมพันธ์แก่ผู้มาท่องเที่ยว และอาจมีการจำหน่ายของที่ระลึกอยู่ในบริเวณศูนย์ด้วย

2.5.7 กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงประเพณี วัฒนธรรมที่สวยงาม มีเอกลักษณ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

2.5.8 สถานที่พักอาศัย หากมีการจัดเตรียมที่พักอาศัย ควรคำนึงถึงเรื่องการรักษาความสะอาด ความปลอดภัย และมีมาตรฐานการให้บริการที่ทัดเทียม

2.6 การจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว (Program Design)

พจนานุกรม (2546) ได้กล่าวถึงการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวไว้ว่าหัวใจสำคัญของโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ดี คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้านให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความประทับใจ

2.6.1 หลักการของการออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว

- 1) สนุก
- 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจต่อตนเอง พื้นที่ คนท้องถิ่น และประวัติศาสตร์
- 3) เกิดการเรียนรู้
- 4) มีการจัดการที่ดี ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย และเกิดความไว้วางใจ
- 5) เกิดความเข้าใจในท้องถิ่น ธรรมชาติ และวัฒนธรรมในท้องถิ่นมากขึ้น

2.6.2 องค์ประกอบที่สำคัญในการออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยว

- 1) พิจารณาถึงกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวก
- 2) ประเมินความสามารถและขีดจำกัดของทรัพยากรที่จะทำให้นักท่องเที่ยวสนุก มีความสุข และไม่ก่อผลกระทบ
- 3) กำหนดเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการนำเสนอ โดยที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สร้างการเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน เกิดความเข้าใจและความประทับใจโปรแกรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (ความสนใจ อายุ เพศ) โดยอยู่บนหลักการองค์การเคหะวัฒนธรรมชุมชน และไม่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 4) มีระบบการประสานงานและจัดวางคนให้เหมาะสม
- 5) มีระบบการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว
- 6) มีระบบประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับ

ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถอยู่ได้ด้วยความพึงพอใจและได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ โดยไม่ทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายหรือถูกทำลายน้อยที่สุด

2.6.3.1 ลักษณะของขีดความสามารถ

- 1) ด้านเศรษฐกิจ เป็นระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนสูงสุดโดยไม่กระทบต่อการลงทุนและค่าครองชีพของชาวบ้านในพื้นที่
- 2) ด้านกายภาพ เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางกายภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว
- 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ไม่ทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคม ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นถูกทำลาย
- 4) ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะไม่ทำให้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวถูกทำลาย
- 5) ด้านความรู้สึก เป็นระดับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะไม่ทำให้ความเป็นส่วนตัวของทั้งสองฝ่ายคือคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวขาดความรู้สึกเป็นส่วนตัว

2.6.3.2 การควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์ และกฎกติกาในการกำหนดขีดความสามารถ

- 1) การจำกัดปริมาณการใช้ประโยชน์
- 2) การกระจายการใช้ประโยชน์
- 3) การรวมกันใช้ประโยชน์
- 4) การจำกัดระยะเวลาการใช้ประโยชน์
- 5) การจำกัดฤดูกาลในการใช้ประโยชน์
- 6) การจำกัดขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว

2.6.4 การตั้งราคาหรืออัตราค่าบริการ

องค์ประกอบในการพิจารณาเพื่อกำหนดราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว

- 1) ด้านอาหาร พิจารณาจากต้นทุนจริง เทียบเคียงกับราคาตลาด กำหนดจากความพึงพอใจของชาวบ้าน
- 2) ด้านที่พัก พิจารณาจากการลงทุนด้านที่นอน หมอน มุ้ง และการซักทำความสะอาดเมื่อนักท่องเที่ยวกลับ และเทียบเคียงกับราคาที่พักในตัวเมืองและราคาที่ชาวบ้านพึงพอใจ
- 3) ด้านการนำเที่ยว พิจารณาจากค่าตอบแทนที่ชาวบ้านพึงพอใจ ยกระดับค่าตอบแทนเสมือนชาวบ้านเป็นผู้รู้ ไม่ใช่แรงงานรับจ้าง

- 4) ด้านการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น พิจารณาจากค่าวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้เรียน ค่าตอบแทนของวิทยากร
- 5) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่ายานพาหนะ ค่าตอบแทนผู้ประสานงานของโปรแกรม
- 6) การบริจาคให้สาธารณะประโยชน์ของชุมชน อาจจะเป็นค่าธรรมเนียมต่อคนก็ได้
- 7) ค่าบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อเป็นค่าประสานงาน การพัฒนาบุคลากร การทำการตลาดอาจจะคิดรวมกับค่าธรรมเนียมแล้วตัดเป็นเปอร์เซ็นต์ก็ได้

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

2.7.1 ความหมายของผักปลอดสารพิษ

ความหมายโดยสรุปของผักปลอดสารพิษ หมายถึง ผักที่ปราศจากสารพิษตกค้าง รวมทั้งผักที่ยังมีสารพิษตกค้างเจือปนอยู่ด้วยแต่ไม่เกินค่า MRL (Maximum Residue Limit) ที่กำหนดไว้ เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 1653 พ.ศ. 2538

2.7.2 ความสำคัญของผักปลอดสารพิษ

ศศิภา สีสะยุทธสุนทร (2554) ได้ทำการศึกษาและรายงานไว้ว่า การตกค้างของสารเคมีทางการเกษตร ทำให้เกิดผลกระทบหลากหลายประการ คือ

- 1) การสะสมของสารพิษในสิ่งมีชีวิตรวมทั้งเกษตรกรและผู้บริโภคด้วย
- 2) ผู้บริโภคได้รับผลเสียจากการบริโภคผลิตผลผักที่มีสารเคมีตกค้างอยู่ไม่ต่ำกว่า 14 ชนิด ชนิดผักที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการตกค้างของสารพิษมักจะเป็นผักที่มีการระบาดของศัตรูพืชรุนแรงอยู่เสมอ และเกษตรกรต้องเก็บเกี่ยวพืชผลทุกวันหรือทุก 2-3 วัน ยากแก่การทิ้งเวลาให้สารเคมีสลายตัว ได้แก่ ค่ะน้า ผักกาดขาว มะเขือยาว มะเขือเปราะ เป็นต้น

จากปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อม ทำให้นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยไม่ใช้สารเคมีในโครงการปลูกผัก เพื่อช่วยลดอัตราการเสี่ยงจากการใช้วัตถุเคมีพิษ เพื่อให้ปลอดภัยต่อคน สัตว์ พืช สิ่งแวดล้อมมากขึ้น และก่อให้เกิดความปลอดภัยกับผู้บริโภคมากขึ้น

2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งนั้น มีความสอดคล้องกับหัวใจของการพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีเป้าหมายที่ต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาและพึ่งพาตนเองได้ การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นถือว่าเป็นพลังของชุมชนและการเชื่อมั่นว่าจะนำพาประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

มนัส สุวรรณ (2544) ได้กล่าวว่า แนวคิดในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมพื้นฐาน มาจากธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ คือ การให้เกียรติและการยอมรับซึ่งกันและกัน ประชาชนในพื้นที่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ รู้และเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างดี ดังนั้นการให้คนในท้องถิ่นได้มีเอกราชนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมย่อมเท่ากับการหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง ทำให้กิจกรรมการพัฒนามีโอกาสประสบความสำเร็จสูง ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีเงื่อนไขที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

- 1) ประชาชนต้องมีอิสรภาพ หมายถึง มีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเต็มไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้เข้าร่วมไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม
- 2) ประชาชนมีความเสมอภาค หมายถึง บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมใดจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมอื่นๆ
- 3) ประชาชนมีความสามารถ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ หมายความว่าในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่า ผู้เข้าร่วมมีเสรีภาพและเสมอภาค แต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้

ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยวนี้ ส่วนใหญ่มักจะเป็นการร่วมกันใช้ประโยชน์ หรือได้รับประโยชน์ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น การมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 5 ประการดังนี้

- 1) ร่วมกันวางแผน เป็นการร่วมคิดร่วมวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน ร่วมประชุมและลงความเห็นสำหรับท้องถิ่นที่ยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยว แต่ประชาชนในพื้นที่ต้องการให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน ประชาชนในท้องถิ่นนั้นต้องร่วมกันคิดว่าชุมชนของตนเองมีอะไรที่น่าสนใจ มีความแตกต่างจากชุมชนอื่น ที่สามารถเป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวได้ และควรมีการแบ่งงานกันทำ และจัดรูปแบบการแบ่งปันผลประโยชน์
- 2) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน เมื่อมีการวางแผนแล้วสมาชิกในกลุ่มต้องร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ที่ตั้งกันไว้ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันลงมือให้ได้ตามแผน
- 3) ร่วมกันใช้ประโยชน์ สมาชิกจะต้องมีสิทธิใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันเป็นหลัก ทั้งนี้ เมื่อทุกคนได้ผลประโยชน์อย่างเหมาะสมซึ่งหมายถึงการลงทุนลงแรงมากก็จะได้รับผลประโยชน์มาก สิ่งนี้จะช่วยกระตุ้นให้กิจกรรมการท่องเที่ยวดำเนินต่อไปได้
- 4) ร่วมติดตามและประเมินผลเมื่อมีการดำเนินการแล้วย่อมจะมีปัญหาความไม่เข้าใจต่างๆ เกิดขึ้น จึงต้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์และร่วมกันประชุมหาวิธีแก้ไขปัญหาเหล่านั้น
- 5) ร่วมบำรุงรักษา เมื่อมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ทุกคนต้องร่วมกันบำรุงรักษา หากปล่อยปะละเลยให้ทรัพยากรที่มีอยู่เสื่อมโทรม นักท่องเที่ยวก็จะไม่มาเยี่ยมเยือนผลประโยชน์ที่เคยได้รับก็จะหมดลงไปเช่นกัน

2.9 บริบทชุมชน

2.9.1 ข้อมูลตำบลบ้านสิงห์

สภาพพื้นที่ทั่วไปของเทศบาลตำบลบ้านสิงห์ มีลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่ม เป็นแอ่งกระทะ ซึ่งเกิดจากอิทธิพลของแม่น้ำแม่กลองและแม่น้ำนครชัยศรี พื้นที่มีลักษณะลาดเท เล็กน้อย ดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวเหมาะสำหรับการทำนา ทำไร่ไม่ผล ไม้ยืนต้น ตำบลบ้านสิงห์อยู่ในเขตชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบุรีรัมย์ซ้าย มีคลองส่งน้ำและบำรุงรักษาบุรีรัมย์ซ้าย มีคลองส่งน้ำจำนวน 4 เส้น มีคลองธรรมชาติ และคลองเล็ก ๆ จำนวนมาก ทำให้เกษตรกรมีน้ำใช้ตลอดปี (เทศบาลตำบลบ้านสิงห์. 2557)

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านสิงห์ ประกอบอาชีพแตกต่างกันไป ตามสภาพพื้นที่ในแต่ละหมู่ซึ่งโดยทั่วไปประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์เป็นหลัก และมีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน ทำตุ๊กตาผ้าส่งออกจำหน่าย และเปิดร้านจำหน่ายในเขตตำบลบ้านสิงห์

2.9.2 ข้อมูลกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา

กลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตพืชผักปลอดสารพิษและเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการผลิตพืชผักปลอดภัย การผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีสมาชิกประมาณ 30 คน มีการผลิตผักต่อเนื่องตลอดทั้งปี ได้แก่คะน้า กวางตุ้ง บวบ มะระ ถั่วฝักยาว มะเขือเทศ ฯลฯ โดยเกษตรกรสมาชิกมีการจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการปัจจัยการผลิตบริการสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันกลุ่มมีโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสถานที่จัดประชุมของกลุ่ม มีการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตพืชปลอดภัยตามระบบ GAP การดำเนินกิจกรรมในกลุ่มมีการผลิตข้าวสาร ผลิตข้าวกล้องงอกและน้ำข้าวกล้องงอก เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเน้นสินค้าที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ในกลุ่มมีกระบวนการผลิตใช้ระบบมาตรฐาน GAP ใช้ปัจจัยการผลิต ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชใช้วิธีเขตกรรม วิธีกลและผสมผสาน ลดการใช้สารเคมี ช่องทางการตลาดของกลุ่มมีจำหน่ายตลาดศรีเมือง (ตลาดกลางสินค้าเกษตร) และออกร้านจำหน่ายในงานต่างๆ

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เทพกร ณ สงขลา (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าในช่วงที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอช้างกลางได้รับความนิยม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีกิจกรรมสาธิต/ให้ความรู้ การเกษตร การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรและการแนะนำธุรกิจการเกษตร โดยกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ทรัพยากรการเกษตร ต่อมาเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมีการปรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะไม่ต้องพึ่งพาธุรกิจท่องเที่ยวมากนัก การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอช้างกลางมีความยั่งยืนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรเกษตร แต่ไม่มีความยั่งยืนในด้านการเป็นธุรกิจบริการที่มีผลกำไรและการมีนักท่องเที่ยว

อย่างสม่ำเสมอ การสร้างความยั่งยืนให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ควรมีการจัดการทรัพยากร เกษตรที่เน้นกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเกษตร การเรียนรู้วัฒนธรรมชนบทและการสัมผัสธรรมชาติ

ไบเพิร์น วงษ์บัวงาม และ มุขสุตา พูลสวัสดิ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบว่าจุดแข็งของทั้ง 2 แห่งคือการที่เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญ มีประสบการณ์ในด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้สวนเกษตรมีผลผลิตที่มีคุณภาพดีและเกษตรกรทั้งคู่อังมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นนำไปปฏิบัติตามได้อีกทั้ง การได้รับรางวัลเพื่อเป็นการประกันคุณภาพที่ดีของแหล่งเกษตรกรรม และการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จุดอ่อน คือการขาดการบริการ แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่นแหล่งที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำในสวนเกษตร และ บุคลากรที่คอยดูแลให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวอีกทั้งพื้นที่เกษตรในบริเวณใกล้เคียงไม่ได้จัดตั้งเป็น เครือข่ายเพื่อการท่องเที่ยวแหล่งเกษตรกรรมทั้ง 2 แห่ง มีผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรอยู่ในระดับปานกลาง คือมีคะแนน 2.24 และ 2.11 ตามลำดับ ซึ่งมีศักยภาพสูงสุดด้านการ ดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเหมือนกัน และศักยภาพต่ำสุดด้านการให้บริการของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อความยั่งยืนโครงการหลวงปางตะ พบว่าศักยภาพชุมชนมีความพร้อมในการพัฒนา ด้านทรัพยากร ท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกษตรและวิถีชีวิตท้องถิ่น ส่วนองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะต้องมีการพัฒนาต่อไป โดยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ควรมุ่งเน้น 1) ต้องจัดในรูปแบบของ กิจกรรมชุมชน การบริหารงานต้องมีความโปร่งใส มีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่ยอมรับและรับรู้กันโดยทั่ว สามารถตรวจสอบได้ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นระยะเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจ 2) พัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนให้เหมาะสม โดยส่งเสริมให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิง เกษตรที่หลากหลาย หาเอกลักษณ์หรือ จุดเด่นของชุมชนรูปแบบเชิงเกษตรเฉพาะตัวให้เป็น เอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสร้างความแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร 3) แสวงหาโอกาสในการขยายตลาดเพื่อเพิ่มรายได้โดยเฉพาะตลาดในประเทศและขยาย เครือข่ายการตลาดจากตลาดในประเทศและต่างประเทศ

วารุณี เกตุสะอาด และ ปกรณ์ สุวานิช (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาการประเมินศักยภาพท่องเที่ยวเชิง เกษตรของพื้นที่เขตทวีวัฒนาจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่ามีแหล่งเกษตรกรรมที่มีผลการประเมิน ศักยภาพรวมในระดับสูงถึงร้อยละ 63 และมีแหล่งเกษตรกรรมที่มีผลการประเมินศักยภาพรวมใน ระดับต่ำ เพียงร้อยละ 37 สำหรับการประเมินผลในภาพรวมทั้ง 8 ราย พบว่ามีศักยภาพสูงในด้าน ความเชื่อมโยงความใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวหลัก ด้านความปลอดภัยของแหล่งเกษตรและด้านสิ่ง อำนวยความสะดวกพื้นฐานตามลำดับและศักยภาพต่ำที่จะต้องปรับปรุงในด้านป้ายบอกทางเข้าชม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการบริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกล่าวโดยสรุปได้ว่าศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่เขตทวีพัฒนาอยู่ในระดับสูงสำหรับข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยในเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าควรได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งด้านความรู้และงบประมาณจากภาครัฐในการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน และการประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวจัดหาพื้นที่ลานจอดรถ ห้องน้ำ การจัดทำป้ายบอกทาง และสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น และเกษตรกรมีรายได้จากการขายสินค้าการเกษตร โดยพบว่าชุมชนมีความพร้อมและความต้องการทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกทั้งมีทรัพยากรการเกษตรเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

ณัชชา ปิยวุฒิสกุล (2556) ได้ศึกษาการประเมินศักยภาพของที่อยู่อาศัยเพื่อการพัฒนาเป็นโฮมสเตย์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมู่ที่ 3 ตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าจำนวนบ้านทั้งหมด 168 หลังคาเรือน มีบ้านที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็น โฮมสเตย์สูงร้อยละ 22.02 ของจำนวนบ้านทั้งหมด คิดเป็น 37 หลังคาเรือน มีบ้านที่อยู่ในเกณฑ์ที่มี ศักยภาพในการพัฒนาเป็นโฮมสเตย์ปานกลางร้อยละ 58.33 คิดเป็น 98 หลังคาเรือน และมีบ้านที่อยู่ใน เกณฑ์ต่ำร้อยละ 19.64 คิดเป็น 33 หลังคาเรือน จากผลจะสังเกตเห็นได้ว่าบ้านส่วนมากยังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แสดงว่าปัจจัยในแต่ละด้านของบ้านนั้นยังมีข้อควรพัฒนาอยู่มาก หากมีการต่อยอดงานวิจัย โครงการนี้ ก็จะช่วยให้ชาวบ้านได้ทราบรายละเอียดเชิงลึกเพื่อเพิ่มศักยภาพและหาวิธีการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กลายเป็นโฮมสเตย์ที่มีมาตรฐานบนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคตได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

(Research Methodology)

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ชาวบ้านในพื้นที่บ้านหนองศาลาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

การพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาดังนี้

3.1.1 ขั้นเตรียมการ

- 1) เตรียมติดต่อกับประธานกลุ่มและชี้แจงถึงประเด็นที่จะศึกษาและแนวทางในการดำเนินงาน
- 2) เตรียมทีมงานของกลุ่มประมาณ 2-3 คน เพื่อลงพื้นที่โดยให้ประธานกลุ่มเป็นคนเลือก

3.1.2 ขั้นดำเนินการ

- 1) นัดวันกับทีมงานเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มและพูดคุยตกลงกันว่าทีมงานมีความคิดว่าจุดไหนที่น่าจะเป็นจุดท่องเที่ยวได้บ้าง
- 2) เตรียมทำแบบประเมินศักยภาพของกลุ่มและความพร้อมของสถานที่เมื่อได้สถานที่จุดต่างๆก็ลงพื้นที่ร่วมกับทีมงานเพื่อประเมินศักยภาพและความพร้อมร่วมกัน
- 3) เมื่อประเมินศักยภาพและความพร้อมแล้วทีมงานก็นำข้อมูลที่ได้มาพูดคุยและร่วมกันคิดรูปแบบว่าจะทำแบบไหนรวมถึงร่วมกันออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว
- 4) เมื่อได้รูปแบบและโปรแกรมแล้วก็จัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบและโปรแกรมที่ทีมงานร่วมกันคิดเสนอต่อสมาชิกกลุ่มแล้วให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่ารูปแบบและโปรแกรมที่เสนอนั้นเป็นอย่างไร

5) เมื่อเสนอต่อสมาชิกกลุ่มแล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบและโปรแกรมที่จัดไว้ว่ามีปัญหาตรงจุดไหนบ้างก็ร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหานั้น

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประธานกลุ่มและบุคคลในกลุ่มเกษตรกรรมผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ซึ่งรู้พัฒนาการตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันของกลุ่ม วัสดุสถานที่ต่าง ๆ ของกลุ่มและเจ้าของสถานที่ที่เหมาะสมซึ่งสามารถบอกและให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ สามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจน โดยใช้การสัมภาษณ์ การสำรวจ และการจัดเวทีประชุม โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ได้แก่

นายวสันต์	จันทร์ศร	ประธานกลุ่ม
นายราชัน	สนองค์	
นางอุไร	สนองค์	
นายประหยัด	สวัสดี	

3.3 เครื่องมือการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์
- 2) ประเด็นในการจัดเวทีประชุม
- 3) ประเด็นในการการสำรวจความพร้อมและการประเมินศักยภาพของสถานที่
- 4) สมุดจดบันทึกข้อมูล
- 5) กล้องถ่ายรูปเพื่อเก็บรายละเอียด

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มจากการสัมภาษณ์ และศึกษาโดยการสำรวจ
- 2) ออกแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม และให้อาจารย์ที่ปรึกษา

ตรวจสอบคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และประเด็นในการจัดเวทีประชุม

3) ติดต่อนัดวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ประธานและสมาชิกกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพัฒนาการตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันของกลุ่ม และเตรียมจัดทีมงานเพื่อไปประเมินศักยภาพของสถานที่และกลุ่ม และลงพื้นที่สำรวจความพร้อมของกลุ่มร่วมกัน

4) นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาร่วมกันพูดคุยภายในทีมและร่วมกันออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว

4) ติดต่อนัดวัน เวลา ในการจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มและให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ทีมงานได้ร่วมกันออกแบบไว้ จะได้ร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ สัมภาษณ์และการจัดเวทีประชุม มาวิเคราะห์ด้วยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนา ดังตารางที่ 3.1

3.5 สถานที่และระยะเวลาในการทำวิจัย

สถานที่ในการทำการวิจัยครั้งนี้ คือ ตำบลบ้านสิงค์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยทำการลงพื้นที่เพื่อดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2559 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ.2560

ตารางที่ 3.1 วิธีการศึกษา

วัตถุประสงค์	ประเด็นการศึกษา	วิธีการศึกษา/ เครื่องมือ	ผู้ให้ข้อมูล หรือ แหล่งข้อมูล
1. เพื่อศึกษาข้อมูลประวัติและ การพัฒนาของกลุ่มผลิตผัก ปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา	- ข้อมูลของกลุ่ม - ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม - การพัฒนาของกลุ่ม	- การ สัมภาษณ์	- ประธาน กลุ่ม - ทีมงาน กลุ่ม
2. เพื่อศึกษาศักยภาพของ สถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรและของ กลุ่ม	- ศักยภาพด้านต่างๆของ กลุ่ม - ศักยภาพด้านต่างๆของ สถานที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว	- การสังเกต - การ สัมภาษณ์	- เจ้าของ สถานที่ที่จะ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว
3. เพื่อศึกษาความพร้อมของ กลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษ บ้านหนองศาลาในการจัดทำ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	- วิธีการประเมินความพร้อม ด้านต่างๆของกลุ่มและสถานที่ ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว	- การสำรวจ - การ สัมภาษณ์	- ทีมงาน ของกลุ่ม - ทีมงาน ของกลุ่ม
4. เพื่อศึกษารูปแบบและแนว ทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผัก ปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา	- วิธีการจัดรูปแบบการ ท่องเที่ยวที่เหมาะสมของกลุ่ม - ปัญหาที่เกิดจากการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร - แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิด จากการจัดการท่องเที่ยว - วิธีการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงเกษตรของกลุ่ม	- การจัดเวที ประชุม	- ประธาน กลุ่ม - สมาชิกใน กลุ่ม - ทีมงาน กลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

(Results)

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสำรวจ และการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 ข้อมูลประวัติและการพัฒนาของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา

ในการศึกษาข้อมูลประวัติและการพัฒนาของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาใช้การสัมภาษณ์ ซึ่งประธานกลุ่ม คือ นายวสันต์ จันทรรุ และสมาชิกกลุ่มอีก 2 คนโดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเป็นการให้ประธานกลุ่มและสมาชิกรุ่นเก่าประวัติการก่อตั้งกลุ่มดังภาพที่ 4.1 และบางส่วนก็ให้สมาชิกช่วยเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่สมบูรณ์เพราะสมาชิกบางคนเคยเป็นประธานกลุ่มคนเก่าที่มีประสบการณ์มากกว่าประธานกลุ่มคนปัจจุบัน

ภาพที่ 4.1 ประธานกลุ่มและสมาชิกรุ่นเก่าประวัติการก่อตั้งกลุ่ม

พ.ศ.2547 เริ่มก่อตั้งกลุ่ม เกษตรกรมารวมกลุ่มกัน เพราะเกษตรกรประสบปัญหาจากการประกอบอาชีพปลูกผัก เกษตรกรจึงมีความคิดว่าต้องมาร่วมกันพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกัน จึงตัดสินใจรวมกลุ่มกันโดยกลุ่มมีสมาชิกเริ่มต้น 10 คน โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า กลุ่มทำสวนหมู่ 10

พ.ศ.2549 กลุ่มก็ได้ย้ายที่อยู่มาตั้งกลุ่มที่หมู่บ้านหนองศาลาและได้เปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกรผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาเพราะที่อยู่เดิมตั้งอยู่ที่หมู่ 10 ทำให้เกษตรกรไม่สะดวกในการเดินทางและที่อยู่เดิมนั้นอยู่ไกลจากหมู่บ้านของเกษตรกรทำให้ไม่มีความสะดวกในการปรึกษาปัญหากัน กลุ่มจึงตัดสินใจย้ายมาอยู่ที่บ้านหนองศาลาซึ่งเป็นหมู่บ้านที่เกษตรกรอยู่กันมากทำให้มีความสะดวกมากขึ้น

พ.ศ.2550 กลุ่มได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรีให้นักวิชาการเข้ามาส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ โดยเข้ามาสอนวิธีการทำและการใช้สารชีวภัณฑ์แต่ทางสมาชิกกลุ่มไม่ได้มีการใช้สารชีวภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ประธานกลุ่มจึงมีความคิดว่าควรจะต้องตั้งกฎเพื่อให้เป็นแรงจูงใจว่าถ้าให้ไปใช้ฟรีๆก็ศูนย์เปล่าต้องขายเพื่อให้คนให้ค่าของสารชีวภัณฑ์ชนิดนั้นๆโดยขายให้สมาชิกในกลุ่มถูกลงละ 10 บาทและขายให้คนภายนอกกลุ่มถูกลงละ 20 บาท

พ.ศ.2553 เริ่มมีการขอใบ GAP ให้สมาชิกเพื่อเป็นการรับรองคุณภาพผักปลอดภัยของสมาชิกแต่ละคนโดยสมาชิกได้ใบ GAP รับรองจำนวน 15 คน จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 34 คน โดยการขอใบ GAP นั้นกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอโพธารามที่จัดโครงการอบรมเกษตรกรเกษตรกรที่จะขอใบ GAP ทั้งทางด้านผักและข้าว ให้เกษตรกรที่สนใจจะเข้ารับการตรวจรับรอง GAP ทางกลุ่มก็ได้เห็นว่าควรที่จะให้สมาชิกทุกคนเข้ารับการอบรมเพราะถ้าผลผลิตมีใบรับรอง GAP แล้วจะทำให้การจำหน่ายง่ายขึ้นและสมาชิกเห็นว่าการทำผักปลอดภัยนั้นดีต่อทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

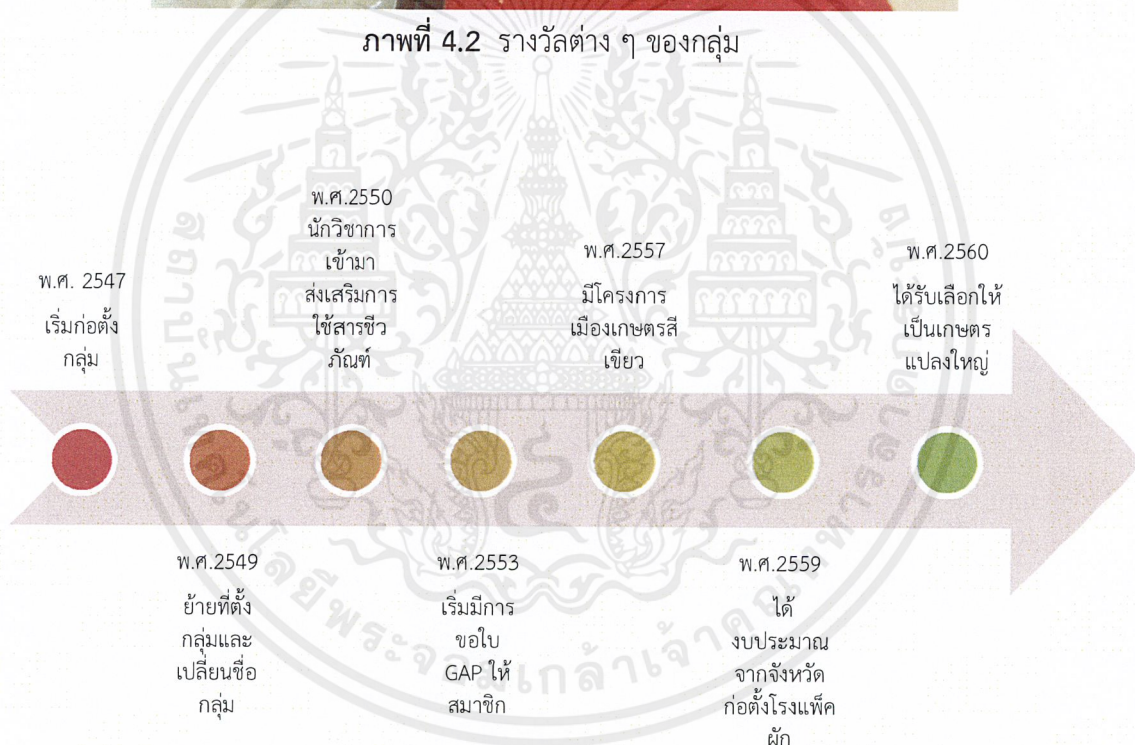
พ.ศ.2557 มีโครงการเมืองเกษตรสีเขียวเข้ามาทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มนำร่องโครงการเมืองเกษตรสีเขียวของจังหวัดราชบุรี ทำให้มีงบประมาณต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนกลุ่ม มีโครงการต่าง ๆ เข้ามาในกลุ่ม ทำให้กลุ่มได้ไปออกสื่อต่าง ๆ เพื่อแสดงการลดต้นทุนและการทำเกษตรแบบผสมผสาน และในปัจจุบันนั้นกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 54 คน สมาชิกกลุ่มมีใบรับรองคุณภาพผักปลอดภัยจำนวน 39 คน

พ.ศ.2559 กลุ่มได้งบประมาณจากจังหวัดก่อตั้งโรงแพ็คผักภายในกลุ่มเพื่อแพ็คและจำหน่ายผักปลอดภัยไปยังผู้บริโภคเพื่อแพ็คผักจำหน่ายในจังหวัดราชบุรีและต่างจังหวัด โดยผักที่แพ็คจำหน่ายนั้นมีทั้งผักที่เป็นผลผลิตของกลุ่มและผักที่เป็นผักปลอดภัยของเกษตรกรภายในจังหวัดราชบุรี

พ.ศ.2560 กลุ่มยังได้รับเลือกให้เป็นเกษตรแปลงใหญ่ของจังหวัดราชบุรีด้านผักเพื่อเป็นการตอบโจทย์ด้านการตลาดในอนาคตเพราะในกลุ่มมีโรงแพ็คและสมาชิกก็มี GAP รับรองคุณภาพผักรางวัลดีภาพที่ 4.2 ด้านการประกวดของกลุ่มที่ได้มาถือว่าเป็นความภาคภูมิใจ เป็นกำลังใจของกลุ่มทำให้มีกำลังใจที่จะทำต่อไป กลุ่มมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมาดูงานอย่างสม่ำเสมอแต่ที่กลุ่มภูมิใจมากที่สุดคือทูตเนปาลมาดูงานที่กลุ่มและมอบของที่ระลึกให้เป็นพระทองคำ 3 องค์ไว้ให้เป็นกำลังใจของกลุ่ม ซึ่งประวัติและการพัฒนาของกลุ่มแบบย่อได้แสดงไว้ในภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.2 รางวัลต่าง ๆ ของกลุ่ม

ภาพที่ 4.3 ประวัติและการพัฒนาของกลุ่ม

ประวัติและการพัฒนาของกลุ่มผลิตผักปลอดภัยบ้านหนองศาลานั้นเริ่มก่อตั้งด้วยจำนวนสมาชิกเพียง 10 คน จนในปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 54 คน โดยนักวิชาการเกษตรได้เข้ามาส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และสมาชิกกลุ่มก็ใช้กันอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกกลุ่มได้รับการรับรองคุณภาพผักปลอดภัยจำนวน 39 คน และสมาชิกของกลุ่มมีความเข้มแข็งทำให้กลุ่มได้รับงบประมาณสนับสนุนให้ก่อตั้งโรงแพ็คผักปลอดภัยภายในกลุ่มและกลุ่มยังได้รับเลือกให้เป็นเกษตรแปลงใหญ่ของจังหวัดราชบุรีทางด้านผักเพื่อเป็นการตอบโจทย์ทางการตลาดของจังหวัดราชบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ศักยภาพของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาในการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในการศึกษาศักยภาพของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาในการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นใช้การทำแบบประเมินศักยภาพของกลุ่มโดยได้เลือกตัวแทนของกลุ่มจำนวน 2 คนซึ่งประกอบไปด้วยประธานและสมาชิกกลุ่ม ศึกษาโดยการสนทนากลุ่มร่วมกันประเมินศักยภาพของกลุ่มร่วมกับผู้วิจัยดังภาพที่ 4.4 ชั้นแรกนั้นจะให้ประธานและสมาชิกประเมินศักยภาพของกลุ่มเป็นการประเมินตนเอง และผู้วิจัยก็ประเมินศักยภาพของกลุ่มซึ่งมองในฐานะคนนอกมองกลุ่ม เมื่อแต่ละคนประเมินของตนเองเสร็จแล้วเราก็นำผลการประเมินมาพูดคุยกันเพื่อหาข้อสรุปในการประเมินจากแบบประเมิน 3 ชุด พูดคุยสนทนาชี้แจงเหตุผลในการให้คะแนนของแต่ละคนแล้วสรุปออกมาให้เหลือแบบประเมิน 1 ชุดที่มีผลคะแนนที่ทั้ง 3 คนเห็นร่วมกัน

ภาพที่ 4.4 การสนทนากลุ่มร่วมกันประเมินศักยภาพของกลุ่มร่วมกับผู้วิจัย

จากการทำแบบประเมินศักยภาพของกลุ่มในการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการสนทนากลุ่มมีผลการประเมินดังตารางที่ 4.1 พบว่าศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องความน่าสนใจของสถานที่จุดต่างๆมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะสถานที่แต่ละจุดของกลุ่มนั้นจะให้ความรู้ในเรื่องการทำผักปลอดภัย เรื่องเส้นทางของสถานที่เชื่อมโยงกันมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะเส้นทางของแต่ละจุดนั้นจะมีการเชื่อมโยงกันเป็นวงกลมทำให้สะดวกเวลาเดินทางและเรื่องระยะทางระหว่างจุดต่างๆมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะแต่ละจุดมีระยะห่างไม่เกิน 2 กิโลเมตร ศักยภาพด้านความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องกลุ่มมีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะแต่ละคนจะมีความถนัดไม่เหมือนกันทำให้มีความรู้ที่หลากหลาย เรื่องผู้รู้ในการถ่ายทอดความรู้มีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะในกลุ่มยังมีคนสูงอายุที่สามารถให้ความรู้เรื่องภูมิปัญญา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท้องถิ่น ศักยภาพด้านบุคลากร เรื่องบุคลากรภายในกลุ่มมีบทบาทที่ชัดเจนมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะในกลุ่มจะมีการแบ่งบทบาทการทำงานแต่ละหน้าที่อย่างชัดเจน เรื่องบุคลากรภายในกลุ่มมีบทบาทที่เชื่อมโยงกันมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะแต่ละคนจะต้องมาประชุมมาพูดคุยเรื่องงานในตอนเย็นของทุกวัน และเรื่องผู้นำกลุ่มมีความสามารถในการประสานงานกับภายนอกมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะผู้นำกลุ่มจะต้องประสานงานเรื่องต่างๆกับทางจังหวัดบ่อยทำให้เป็นที่รู้จักของบุคคลอื่น และศักยภาพด้านงบประมาณเรื่องกองทุนกู้ยืมมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะไม่ค่อยมีงบประมาณจากภายนอกเข้ามาสนับสนุนและทางกลุ่มเองก็ไม่อยากกู้เงินจากภายนอก เรื่องงบประมาณจากภายนอกมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะถ้ามีงบประมาณสนับสนุนจะสนับสนุนเรื่องอื่นเรื่องท่องเที่ยวยังไม่มียังมาจากภายนอกเข้ามาสนับสนุนและเรื่องการบริหารกองทุนและกระจายทุนสู่สมาชิกมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันเพราะกลุ่มไม่มีการกระจายทุนให้แก่สมาชิกมีเพียงการนำกำไรมาลงทุนต่อยอด

ตารางที่ 4.1 ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาในการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศักยภาพ	คะแนน				
	(มากที่สุด) 5	(มาก) 4	(ปานกลาง) 3	(น้อย) 2	(น้อยที่สุด) 1
1.ด้านทรัพยากรธรรมชาติ					
1.1 สถานที่จุดต่างๆมีความน่าสนใจ		✓			
1.2 สถานที่จุดต่างๆมีเส้นทางที่เชื่อมโยงกัน		✓			
1.3 ระยะทางระหว่างจุดต่างๆแต่ละจุดมีความเหมาะสม			✓		
2.ด้านความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
2.1 กลุ่มมีความรู้และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น		✓			
2.2 กลุ่มมีผู้รู้ในการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น		✓			
3.ด้านบุคลากร					
3.1 บุคลากรภายในกลุ่มมีบทบาทที่ชัดเจน	✓				
3.2 บุคลากรภายในกลุ่มมีบทบาทที่เชื่อมโยงกัน		✓			
3.3 ผู้นำกลุ่มมีความสามารถในการประสานงานกับภายนอก		✓			
4.ด้านงบประมาณ					
4.1 กลุ่มมีกองทุนให้กู้สำหรับจัดกิจกรรมท่องเที่ยว			✓		
4.2 กลุ่มมีงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก			✓		
4.3 กลุ่มมีการบริหารกองทุนและกระจายทุนสู่สมาชิก			✓		

การประเมินศักยภาพของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาในการจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น การประเมินศักยภาพของกลุ่มทั้ง 4 ด้าน คือด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ มีคะแนนผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มในการ

จัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มนั้นมีศักยภาพที่จะจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้เพราะว่ามีผลการประเมินศักยภาพมากทุกด้านที่ประเมิน

4.3 ความพร้อมของสถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในการศึกษาความพร้อมของสถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้วิจัยมีการเดินทางไปสำรวจสถานที่เบื้องต้นแล้วมีการนัดวันกับประธานกลุ่มและสมาชิกชุดเดิมมาร่วมกันทำแบบประเมินความพร้อมของสถานที่โดยทำการสำรวจสถานที่อีกครั้งระหว่างการประเมิน การประเมินนั้นจะมีผู้ประเมิน 3 คน คือ ประธาน สมาชิก และผู้วิจัย โดยทำการประเมินทั้งหมด 7 สถานที่ แต่ละคนนั้นจะประเมินทั้ง 7 สถานที่แล้วนำผลการประเมินนั้นมาสนทนากลุ่มเพื่อหาข้อสรุปผลการประเมินในแต่ละสถานที่ และพูดคุยถึงเหตุผลในการให้คะแนนในแต่ละสถานที่ด้วย เมื่อสรุปผลการประเมินเสร็จจะได้ผลการประเมิน 7 ชุดคือสถานที่ทั้ง 7 แห่ง ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ สถานที่ที่ 1 แปลงมะเขือเทศของคุณวิชัย ถ้วยทอง

แปลงมะเขือเทศของคุณวิชัย ถ้วยทอง ภาพที่ 4.5 และภาพที่ 4.6 เป็นแปลงมะเขือเทศที่โดดเด่นที่สุดภายในกลุ่มเพราะในกลุ่มมีผู้ปลูกมะเขือเทศเพียงไม่กี่คนและคุณวิชัย ถ้วยทอง ถือได้ว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการปลูกมะเขือเทศของกลุ่มด้วยประสบการณ์การปลูกมะเขือเทศที่มากกว่า 10 ปี และคุณวิชัย ถ้วยทอง จะปลูกเพียงแค่มะเขือเทศเพียงอย่างเดียวเท่านั้นไม่มีการปลูกผักชนิดอื่นเหมือนสมาชิกท่านอื่นที่ปลูกผักหมุนเวียนกัน แปลงมะเขือเทศแปลงนี้จึงถือว่าเป็นแปลงที่โดดเด่นและเจ้าของแปลงก็เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านมะเขือเทศที่สุดในกลุ่ม มะเขือเทศที่ปลูกนั้นเป็นมะเขือเทศพันธุ์สีดา โดยคุณวิชัยได้ทำการเพาะต้นกล้าเองและปลูกด้วยตัวเอง เป็นการทำภายในครัวเรือนไม่ได้มีการจ้างคนงานอื่นมาช่วย ผลผลิตที่ได้จะมีการส่งขายทั้งจำหน่ายที่ตลาดศรีเมืองและมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่แปลงด้วย

ภาพที่ 4.5 แปลงมะเขือเทศของคุณวิชัย ถ้วยทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.6 แปลงมะเขือเทศของคุณวิชัย ถ้วยทอง

จากการประเมินความพร้อมของแปลงมะเขือเทศของคุณวิชัย ถ้วยทอง โดยการสนทนากลุ่ม มีผลการประเมินแสดงในตารางที่ 4.2 จากผลการประเมินพบว่าความพร้อมด้านทำเลที่ตั้งของสถานที่ในเรื่องการเดินทางเข้าถึงมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะแปลงมะเขือเทศอยู่ติดถนนใหญ่เดินทางได้สะดวก เรื่องสถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เหมาะสมมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะเป็นแปลงใหญ่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้มาก

ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องป้ายบอกทางมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน เรื่องป้ายโฆษณาเชิญชวนมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยวมีเพียงแต่การมาศึกษาดูงานเท่านั้น และเรื่องการประชาสัมพันธ์มีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะเกษตรกรยังไม่มีความคิดเห็นในการประชาสัมพันธ์

ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค เรื่องน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะมีบ้านอยู่ภายในแปลงทำให้มีน้ำประปาใช้ในบ้านอยู่แล้ว เรื่องไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะเกษตรกรมีบ้านในแปลงก็ต้องมีไฟฟ้าใช้

ความพร้อมด้านห้องสุขา เรื่องห้องสุขาสะอาดมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะทุกแปลงที่มีบ้านอยู่ในแปลงจะมีห้องสุขาใช้ภายในบ้านอยู่แล้ว เรื่องห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะห้องสุขาแต่ละบ้านนั้นมีเพียง 1 ห้องทำไว้ใช้เพียงแคในครอบครัวยังไม่ได้เตรียมพร้อมที่จะไว้รองรับนักท่องเที่ยว

ความพร้อมด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจ เรื่องกิจกรรมสะท้อนภูมิปัญญาคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะเกษตรกรคนนี้มีความถนัดและมีความเชี่ยวชาญในการปลูกมะเขือเทศ เรื่องกิจกรรมน่าสนใจคะแนนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันเพราะกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่เป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรในกลุ่มอยู่แล้วคนจากที่อื่นอาจจะยังไม่เคยพบเห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินความพร้อมแปลงมะเขือเทศคุณวิชัย ถ้วยทอง

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด)	(มาก)	(ปานกลาง)	(น้อย)	(น้อยที่สุด)
	5	4	3	2	1
1.ทำเลที่ตั้งของสถานที่					
1.1 สถานที่นั้นสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก	✓				
1.2 สถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม	✓				
2. การประชาสัมพันธ์					
2.1 มีป้ายบอกทางชัดเจน					✓
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ต					✓
3. ระบบสาธารณูปโภค					
3.1 มีน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งาน					✓
3.2 มีไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งาน			✓		
4. ห้องสุขา					
4.1 มีห้องสุขาที่สะอาด			✓		
4.2 มีห้องสุขาเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว					✓
5. กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ					
5.1 มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น					✓
5.2 มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว		✓			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ที่ 2 แปลงค่น้ำคุณราชัน สอนงค์

แปลงค่น้ำของคุณราชัน สอนงค์ ภาพที่ 4.7 และภาพที่ 4.8 เป็นแปลงค่น้ำที่มีการปลูกตลอดทั้งปี โดยจะมีการเว้นระยะห่างเพื่อพักหน้าดินเพียงไม่นานก็ทำการปลูกค่น้ำรอบใหม่ โดยค่น้ำที่ปลูกนั้นจะเป็นค่น้ำพันธุ์ใบแหลม โดยผลผลิตผักค่น้ำที่ตัดได้ในแต่ละรอบจะทำการส่งขายที่ตลาดศรีเมืองโดยที่กลุ่มจะมีแผงขายผักอยู่ที่ตลาดศรีเมืองสมาชิกก็จะทำผักไปส่งที่แผง หรืออาจจะนำไปขายเองในพื้นที่ที่จำหน่ายผักปลอดสารพิษของตลาดศรีเมือง

ภาพที่ 4.7 แปลงค่น้ำของคุณราชัน สอนงค์

ภาพที่ 4.8 แปลงค่น้ำของคุณราชัน สอนงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการประเมินความพร้อมของแปลงคະນ້າคุณราชัน สอนงค์ โดยการสนทนากลุ่ม การสำรวจและประเมิน มีผลการประเมินแสดงในตารางที่ 4.3 จากผลการประเมินพบว่าความพร้อมด้านทำเลที่ตั้งของสถานที่ในเรื่องการเดินทางเข้าถึงมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะแปลงคະນ້าอยู่ติดถนนใหญ่เดินทางได้สะดวก เรื่องสถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เหมาะสมมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะเป็นคະນ້าแปลงใหญ่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้มาก

ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องป้ายบอกทางมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายบอกทาง เรื่องป้ายโฆษณาเชิญชวนมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีการโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยว และเรื่องการประชาสัมพันธ์มีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะเกษตรกรทำแต่งงานไม่ค่อยสนใจเรื่องนี้

ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค เรื่องน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะพื้นที่แปลงอยู่ไกลกว่าแปลงคนอื่น เรื่องไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะมีบ้านในแปลงก็ต้องมีไฟฟ้าใช้

ความพร้อมด้านห้องสุขา เรื่องห้องสุขาสะอาดมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะมีบ้านอยู่ในแปลงจะมีห้องสุขาใช้ภายในบ้าน เรื่องห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะห้องสุขามีเพียง 1 ห้องทำไว้ใช้เพียงแคในครอบครัว

ความพร้อมด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจ เรื่องกิจกรรมสะท้อนภูมิปัญญาคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะเกษตรกรแต่ละคนนั้นจะถนัดในเรื่องที่แตกต่างกัน เรื่องกิจกรรมน่าสนใจคะแนนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันเพราะกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่เป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรในกลุ่มอยู่แล้วคนจากที่อื่นอาจจะยังไม่เคยพบเห็น

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินความพร้อมแปลงคະນ້າคุณราชัน สนองค์

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด)	(มาก)	(ปานกลาง)	(น้อย)	(น้อยที่สุด)
	5	4	3	2	1
1.ทำเลที่ตั้งของสถานที่					
1.1 สถานที่นั้นสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก	✓				
1.2 สถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม		✓			
2. การประชาสัมพันธ์					
2.1 มีป้ายบอกทางชัดเจน					✓
2.2 มีป้ายโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยว					✓
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ต					✓
3. ระบบสาธารณูปโภค					
3.1 มีน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งาน					✓
3.2 มีไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งาน				✓	
4. ห้องสุขา					
4.1 มีห้องสุขาที่สะอาด					✓
4.2 มีห้องสุขาเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว					✓
5. กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ					
5.1 มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น					✓
5.2 มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว					✓

สถานที่ที่ 3 แปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรศร

แปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรศร ภาพที่ 4.9 และภาพที่ 4.10 เป็นแปลงมะพร้าวที่มีจุดเด่นคือเป็นแปลงมะพร้าวที่ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการขุดร่องสวนเพื่อปลูกมะพร้าว และขณะที่ลงต้นมะพร้าวใหม่ๆ ก็มีการปลูกคะน้าในพื้นที่บนร่องสวนบริเวณรอบๆ ต้นมะพร้าว เมื่อต้นคะน้าโตก็เก็บขายและในร่องสวนก็มีการเลี้ยงปลาควบคู่ไปกับการปลูกผัก เมื่อต้นคะน้าต้นอ่อนขึ้นเยอะจนเกินไปก็จะมีการถอนแล้วทิ้งลงในน้ำร่องสวนเพื่อให้ต้นอ่อนคะน้าเป็นอาหารของปลาอีกด้วย โดยมะพร้าวที่ปลูกนั้นเป็นมะพร้าวน้ำหอม ปลูกไว้เพื่อเก็บผลขายและเก็บไว้บริโภคเอง

ภาพที่ 4.9 แปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรศร

ภาพที่ 4.10 แปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรศร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการประเมินความพร้อมของแปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรศร โดยการสนทนากลุ่ม การสำรวจและประเมิน มีผลการประเมินแสดงในตารางที่ 4.4 จากผลการประเมินพบว่าความพร้อมด้านทำเลที่ตั้งของสถานที่ในเรื่องการเดินทางเข้าถึงมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะแปลงมะพร้าวอยู่ติดถนนใหญ่เดินทางได้สะดวก เรื่องสถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เหมาะสมมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะเป็นแปลงใหญ่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้มาก

ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องป้ายบอกทางมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายบอกทาง เรื่องป้ายโฆษณาเชิญชวนมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายโฆษณาเชิญชวน และเรื่องการประชาสัมพันธ์มีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะเกษตรกรไม่ถนัดเรื่องการใช้สื่อสมัยใหม่

ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค เรื่องน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะพื้นที่แปลงอยู่หลังบ้าน เรื่องไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะมีบ้านก็ต้องมีไฟฟ้าใช้

ความพร้อมด้านห้องสุขา เรื่องห้องสุขาสะอาดมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะมีบ้านอยู่ข้างๆ จะมีห้องสุขาใช้ภายในบ้าน เรื่องห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะห้องสุขามีใช้เพียงแคในครอบครัว

ความพร้อมด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจ เรื่องกิจกรรมสะท้อนภูมิปัญญาคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะเกษตรกรแต่ละคนนั้นจะถนัดในเรื่องที่แตกต่างกัน เรื่องกิจกรรมน่าสนใจคะแนนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันเพราะกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่นั้นเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรในกลุ่มและมีการนั่งเรือโฟมเพื่อให้อาหารปลาในร่องสวนด้วย

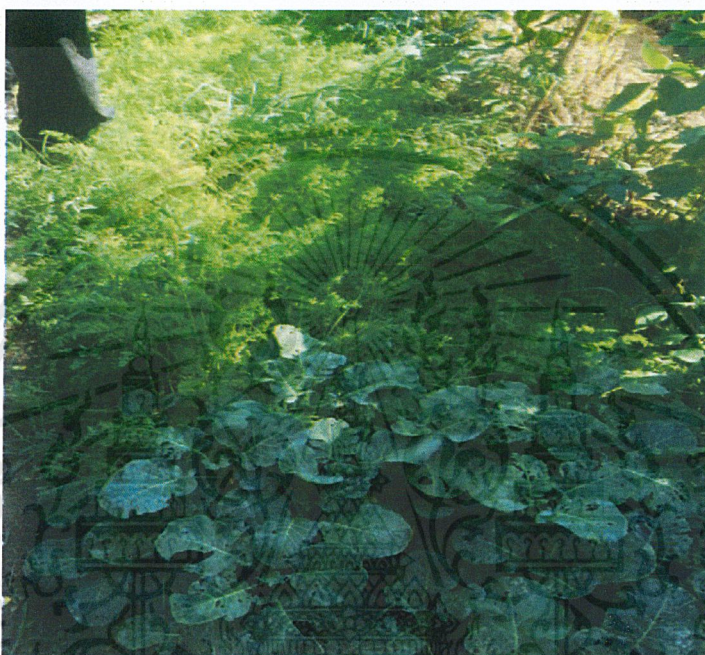
ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินความพร้อมแปลงมะพร้าวคุณวสันต์ จันทรศร

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด)	(มาก)	(ปานกลาง)	(น้อย)	(น้อยที่สุด)
	5	4	3	2	1
1.ทำเลที่ตั้งของสถานที่					
1.1 สถานที่นั้นสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก	✓				
1.2 สถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม		✓			
2. การประชาสัมพันธ์					
2.1 มีป้ายบอกทางชัดเจน					✓
2.2 มีป้ายโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยว					✓
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ต					✓
3. ระบบสาธารณูปโภค					
3.1 มีน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งาน			✓		
3.2 มีไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งาน			✓		
4. ห้องสุขา					
4.1 มีห้องสุขาที่สะอาด					✓
4.2 มีห้องสุขาเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว					
7. กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ					
7.1 มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น					✓
7.2 มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว					✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ที่ 4 แปลงผักผสมผสานคุณสัญญา สององค์

แปลงผักผสมผสานของคุณสัญญา สององค์ ภาพที่ 4.11 และภาพที่ 4.12 เป็นแปลงผักที่มีความโดดเด่นที่สุดในกลุ่ม เป็นแปลงที่มีความหลากหลายที่สุดในกลุ่ม มีการปลูกผักหลายชนิดไม่ว่าจะเป็นถั่วฝักยาว บวบ ผักชี กระน้ำ เน้นการปลูกผักที่บริโภคภายในครัวเรือนถ้าเหลือจากการบริโภคก็นำไปขายเพื่อลดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว แปลงผักผสมผสานแปลงนี้จึงเป็นแปลงที่น่าสนใจที่สุดในกลุ่มเพราะมีผักให้ได้ศึกษาและชมมากกว่าแปลงอื่นๆ

ภาพที่ 4.11 แปลงผักผสมผสานคุณสัญญา สององค์

ภาพที่ 4.12 แปลงผักผสมผสานคุณสัญญา สององค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการประเมินความพร้อมของแปลงผักผสมผสานคุณสัญญา โดยการสนทนากลุ่ม การสำรวจและประเมิน มีผลการประเมินแสดงในตารางที่ 4.5 จากผลการประเมินพบว่าความพร้อมด้านทำเลที่ตั้งของสถานที่ในเรื่องการเดินทางเข้าถึงมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะแปลงอยู่ใกล้ถนนใหญ่เดินทางไม่ค่อยสะดวก เรื่องสถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เหมาะสมมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะแปลงไม่ใหญ่มากนักรองรับได้ไม่เกิน 50 คน

ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องป้ายบอกทางมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายบอกทาง เรื่องป้ายโฆษณาเชิญชวนมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีการโฆษณาเชิญชวน และเรื่องการประชาสัมพันธ์มีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะเกษตรกรใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ไม่เป็น

ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค เรื่องน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะพื้นที่แปลงไม่มีน้ำประปาใช้ เรื่องไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะบางที่บ้านก็ไฟฟ้าขาด

ความพร้อมด้านห้องสุขา เรื่องห้องสุขาสะอาดมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะที่แปลงไม่มีห้องสุขาให้ใช้ เรื่องห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะในแปลงไม่มีห้องสุขา

ความพร้อมด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจ เรื่องกิจกรรมสะท้อนภูมิปัญญาคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะเกษตรกรแต่ละคนนั้นจะถนัดในเรื่องที่แตกต่างกัน เรื่องกิจกรรมน่าสนใจคะแนนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันเพราะกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่เป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรในกลุ่มและเป็นแปลงผักผสมผสานมีผักหลากหลายชนิด

ตารางที่ 4.5 ผลการประเมินความพร้อมแปลงผักผสมผสานคุณสัญญา สนองค

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด)	(มาก)	(ปานกลาง)	(น้อย)	(น้อยที่สุด)
	5	4	3	2	1
1.ทำเลที่ตั้งของสถานที่					
1.1 สถานที่นั้นสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก			✓		
1.2 สถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม			✓		
2. การประชาสัมพันธ์					
2.1 มีป้ายบอกทางชัดเจน					✓
2.2 มีป้ายโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยว					✓
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ต					✓
3. ระบบสาธารณูปโภค					
3.1 มีน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งาน					✓
3.2 มีไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งาน			✓		
4. ห้องสุขา					
4.1 มีห้องสุขาที่สะอาด					✓
4.2 มีห้องสุขาเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว					✓
5. กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ					
5.1 มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น			✓		
5.2 มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว		✓			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ที่ 5 แปลงมะละกอคุณศิริวัฒน์

แปลงมะละกอคุณศิริวัฒน์ ภาพที่ 4.13 และภาพที่ 4.14 เป็นแปลงเดียวของกลุ่มที่ปลูกผลไม้ไม่ว่าจะเป็นมะละกอ กัลยั ผรั่ง เป็นแปลงที่น่าสนใจเพราะว่าทั้งกลุ่มไม่มีแปลงไหนปลูกและเป็นแปลงที่กลุ่มแม่บ้านนำผลผลิตไปแปรรูป ไม่ว่าจะแปรรูปเป็นน้ำฝรั่งเพื่อจำหน่ายเวลาว่างภายในกลุ่ม และยังมีการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่นอีกด้วยโดยคุณศิริวัฒน์ เป็นผู้ที่มีความรู้มากเป็นที่ปรึกษาของกลุ่มมีประสบการณ์ในการปลูกผักและผลไม้มากกว่า 20 ปี

ภาพที่ 4.13 แปลงมะละกอคุณศิริวัฒน์

ภาพที่ 4.14 แปลงมะละกอคุณศิริวัฒน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการประเมินความพร้อมของแปลงมะละกอคุณสิริวัฒน์ โดยการสนทนากลุ่ม การสำรวจ และประเมิน มีผลการประเมินแสดงในตารางที่ 4.6 จากผลการประเมินพบว่าความพร้อมด้านทำเลที่ตั้งของสถานที่ในเรื่องการเดินทางเข้าถึงมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะแปลงอยู่ติดถนนใหญ่เดินทางสะดวก เรื่องสถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เหมาะสมมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะแปลงมีขนาดใหญ่มากนักรองรับได้เกิน 50 คน

ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องป้ายบอกทางมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะยังไม่มีป้ายบอกทาง เรื่องป้ายโฆษณาเชิญชวนมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีการโฆษณาเชิญชวน และเรื่องการประชาสัมพันธ์มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะเกษตรกรยังใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ไม่เป็น

ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค เรื่องน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะน้ำประปาเข้าถึงพื้นที่แปลง เรื่องไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะอยู่ติดถนนใหญ่มีไฟฟ้าเข้าถึง

ความพร้อมด้านห้องสุขา เรื่องห้องสุขาสะอาดมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะเป็นห้องสุขาที่ใช้ในบ้าน เรื่องห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะห้องสุขาอยู่ในบ้าน

ความพร้อมด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจ เรื่องกิจกรรมสะท้อนภูมิปัญญาคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะเกษตรกรแต่ละคนนั้นจะถนัดในเรื่องที่แตกต่างกัน เรื่องกิจกรรมน่าสนใจคะแนนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันเพราะกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่เป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรในกลุ่มและมีกลุ่มแม่บ้านด้วยทำให้มีกิจกรรมที่น่าสนใจกว่าแปลงอื่น

ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินความพร้อมแปลงมะละกอคุณสิริวัฒน์

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด)	(มาก)	(ปานกลาง)	(น้อย)	(น้อยที่สุด)
	5	4	3	2	1
1.ทำเลที่ตั้งของสถานที่					
1.1 สถานที่นั้นสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก	✓				
1.2 สถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม	✓				
2. การประชาสัมพันธ์					
2.1 มีป้ายบอกทางชัดเจน				✓	
2.2 มีป้ายโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยว					✓
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ต				✓	
3. ระบบสาธารณูปโภค					
3.1 มีน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งาน		✓			
3.2 มีไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งาน		✓			
4. ห้องสุขา					
4.1 มีห้องสุขาที่สะอาด				✓	
4.2 มีห้องสุขาเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว				✓	
7. กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ					
7.1 มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น					✓
7.2 มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว		✓			

สถานที่ที่ 6 ศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงเป็นศูนย์ที่สมาชิกกลุ่มมีความคิดที่จะแสดงออกให้คนที่มาศึกษาดูงานว่าถ้าเรามีพื้นที่ที่จำกัดเราก็สามารถทำพื้นที่เล็กๆ ให้เป็นต้นแบบการทำเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะมีการปลูกผัก ปลูกไม้ผล เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ทำนา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ในหลวงรัชกาลที่ 9 ศูนย์นี้ถือได้ว่าเป็นศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของชุมชนที่ต้องการแสดงให้ เห็นถึงการทำเศรษฐกิจพอเพียงแบบจริงจัง

จากการประเมินความพร้อมของศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสนทนากลุ่ม การ สสำรวจและประเมินมีผลการประเมินแสดงในตารางที่ 4.7 จากผลการประเมินพบว่าความพร้อมด้าน ทำเลที่ตั้งของสถานที่ในเรื่องการเดินทางเข้าถึงมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะแปลงอยู่ติดถนน ใหญ่เดินทางสะดวก เรื่องสถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เหมาะสมมีคะแนนอยู่ในระดับ มากที่สุดเพราะศูนย์มีขนาดใหญ่มากนักรองรับได้เกิน 50 คน

ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องป้ายบอกทางมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายบอกทาง เรื่องป้ายโฆษณาเชิญชวนมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีการโฆษณาเชิญชวน และเรื่องการประชาสัมพันธ์มีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะเกษตรกรยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ นักท่องเที่ยว

ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค เรื่องน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ใน ระดับมากเพราะน้ำประปาเข้าถึงพื้นที่ศูนย์ฯ เรื่องไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับ มากเพราะอยู่ติดถนนใหญ่มีไฟฟ้าเข้าถึงศูนย์และอยู่ใกล้บ้าน

ความพร้อมด้านห้องสุขา เรื่องห้องสุขาสะอาดมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะศูนย์ฯมีการ สร้างห้องสุขาไว้เพื่อรองรับผู้มาดูงาน เรื่องห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับ ปานกลางเพราะห้องสุขายังมีปริมาณไม่เพียงพอ

ความพร้อมด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจ เรื่องกิจกรรมสะท้อนภูมิปัญญาคะแนนอยู่ในระดับ มากที่สุดเพราะเป็นศูนย์ที่แสดงวิถีชีวิตแบบพอเพียงเป็นการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงนำมาใช้ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่มาศึกษาดูงาน เรื่องกิจกรรมน่าสนใจคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะกิจกรรมที่ทำ ส่วนใหญ่นั้นเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรในกลุ่ม

ตารางที่ 4.7 ผลการประเมินความพร้อมศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด)	(มาก)	(ปานกลาง)	(น้อย)	(น้อยที่สุด)
	5	4	3	2	1
1.ทำเลที่ตั้งของสถานที่					
1.1 สถานที่นั้นสามารถเดินทางเข้าถึง ได้สะดวก	✓				
1.2 สถานที่สามารถรองรับจำนวน นักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม	✓				
2. การประชาสัมพันธ์					
2.1 มีป้ายบอกทางชัดเจน					✓
2.2 มีป้ายโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยว					✓
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ในหลาย ช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ต					✓
3. ระบบสาธารณูปโภค					
3.1 มีน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งาน		✓			
3.2 มีไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งาน		✓			
4. ห้องสุขา					
4.1 มีห้องสุขาที่สะอาด		✓			
4.2 มีห้องสุขาเพียงพอในการรองรับ นักท่องเที่ยว				✓	
5. กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ					
5.1 มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญา ท้องถิ่น	✓				
5.2 มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว		✓			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ที่ 7 ศูนย์อบรมของกลุ่ม

ศูนย์อบรมของกลุ่ม ภาพที่ 4.15 เป็นสถานที่ที่อำนวยความสะดวกให้กลุ่มเวลาที่มีการประชุมหรือจัดงานต้อนรับคณะมาดูงาน ศูนย์นี้เป็นสถานที่ที่สาธิตการทำสารชีวภัณฑ์ จะมีการสร้างศูนย์เรียนรู้ภายในศูนย์อบรมเพื่อเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาในการทำสารชีวภัณฑ์หรืออำนวยความสะดวกในการจำหน่ายสารชีวภัณฑ์ให้ผู้ที่ต้องการ และในอนาคตจะใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งของศูนย์อบรมสร้างเป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและร้านค้าชุมชนเพื่อไว้บริการแก่ผู้ที่มาศึกษาดูงานและจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตของกลุ่มให้แก่นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.15 ศูนย์อบรมของกลุ่ม

จากการประเมินความพร้อมของศูนย์อบรมของกลุ่ม โดยการสนทนากลุ่ม การสำรวจและประเมิน จากผลการประเมินพบว่าความพร้อมด้านทำเลที่ตั้งของสถานที่ในเรื่องการเดินทางเข้าถึงมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะอยู่ติดถนนใหญ่เดินทางสะดวก เรื่องสถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เหมาะสมมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะศูนย์ฯมีขนาดใหญ่มากนักรองรับได้เกิน 50 คน

ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องป้ายบอกทางมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายบอกทาง เรื่องป้ายโฆษณาเชิญชวนมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีป้ายโฆษณาเชิญชวนนักท่องเที่ยว และเรื่องการประชาสัมพันธ์มีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะยังไม่มีประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยว

ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค เรื่องน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะน้ำประปาเข้าถึงพื้นที่ศูนย์ฯ เรื่องไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะอยู่ติดถนนใหญ่มีไฟฟ้าเข้าถึงศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความพร้อมด้านห้องสุขา เรื่องห้องสุขาสะอาดมีคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะศูนย์ฯมีการสร้างห้องสุขาไว้เพื่อรองรับผู้มาอบรม เรื่องห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งานมีคะแนนอยู่ในระดับมาก เพราะห้องสุขาสร้างไว้ให้ผู้ที่มาอบรมที่ศูนย์อบรมของกลุ่ม

ความพร้อมด้านร้านอาหารและร้านขายของ เรื่องร้านขายอาหารในกลุ่มสะอาดมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะเป็นร้านอาหารที่ได้รับป้ายรับรองเป็นร้านอาหารปลอดภัย เรื่องราคาอาหารมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะเป็นราคาตามปกติเหมือนร้านอาหารทั่ว ๆ ไปในพื้นที่ เรื่องร้านขายของฝากมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะกลุ่มจะนำสินค้ามาขายที่ศูนย์อบรมเวลามีผู้มาอบรม

ความพร้อมด้านศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เรื่องศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลางเพราะกลุ่มคิดว่าจะจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่บริเวณศูนย์อบรมของกลุ่ม เรื่องการจำหน่ายของที่ระลึกมีคะแนนอยู่ในระดับน้อยเพราะกลุ่มยังไม่มี การจัดตั้งร้านจำหน่ายของที่ระลึก

ความพร้อมด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจ เรื่องกิจกรรมสะท้อนภูมิปัญญาคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะเป็นสถานที่ที่สาธิตการผลิตสารชีวภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ให้ผู้ที่มาศึกษาดูงาน เรื่องกิจกรรมน่าสนใจคะแนนอยู่ในระดับมากเพราะการสาธิตการทำสารชีวภัณฑ์นั้นถือว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งผลการประเมินศูนย์อบรมของกลุ่มแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการประเมินความพร้อมศูนย์อบรมของกลุ่ม

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด)	(มาก)	(ปานกลาง)	(น้อย)	(น้อยที่สุด)
	5	4	3	2	1
1.ทำเลที่ตั้งของสถานที่					
1.1 สถานที่นั้นสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก	✓				
1.2 สถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม	✓				
2. การประชาสัมพันธ์					
2.1 มีป้ายบอกทางชัดเจน					✓
2.2 มีป้ายโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยว					✓
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ต					✓
3. ระบบสาธารณูปโภค					
3.1 มีน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งาน		✓			
3.2 มีไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งาน		✓			
4. ห้องสุขา					
4.1 มีห้องสุขาที่สะอาด		✓			
4.2 มีห้องสุขาเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว		✓			
5. ร้านอาหารและร้านขายของ					
5.1 มีร้านอาหารในกลุ่มที่สะอาด ถูกอนามัย	✓				
5.2 ร้านอาหารในกลุ่มราคายุติธรรมต่อผู้บริโภค	✓				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

	ความพร้อม		คะแนน		
	(มากที่สุด)	(มาก)	(ปานกลาง)	(น้อย)	(น้อยที่สุด)
	5	4	3	2	1
5.3 มีร้านขายของฝากหรือผลผลิตของกลุ่ม		✓			
6. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
6.1 มีศูนย์บริการข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในกลุ่ม		✓			
6.2 มีการจำหน่ายของที่ระลึกอยู่ในบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว				✓	
7. กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ					
7.1 มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น		✓			
7.2 มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว		✓			

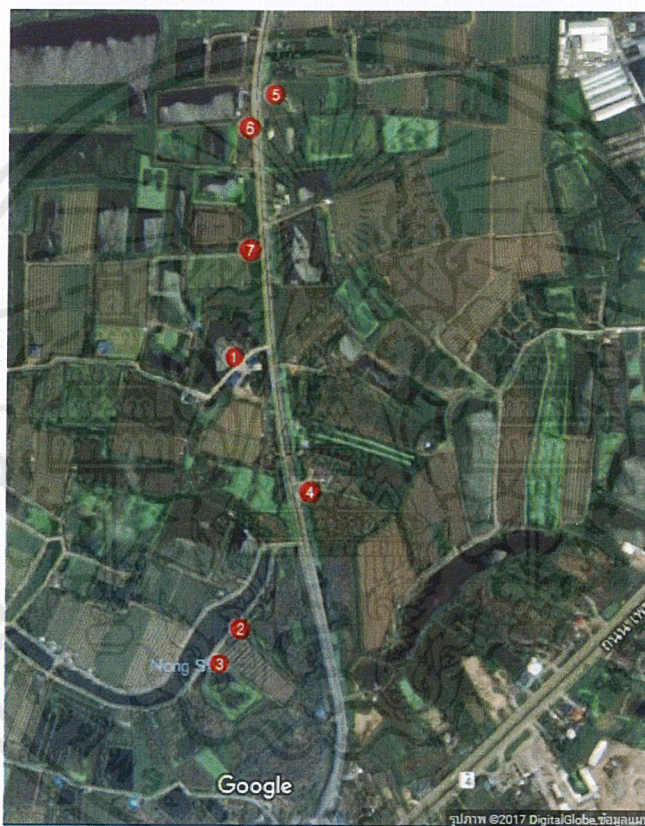
การประเมินความพร้อมของสถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 7 แห่งนั้นผลการประเมินค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันคือทั้ง 7 สถานที่นั้นมีคะแนนความพร้อมในระดับมากในด้านทำเลที่ตั้งและด้านกิจกรรมดึงดูดใจเพราะแปลงส่วนใหญ่อยู่ติดถนนใหญ่ทำให้เดินทางเข้าถึงได้สะดวกและกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตชาวสวนคนในเมืองอาจจะยังไม่เคยได้เห็นและได้สัมผัส มีความพร้อมปานกลางในด้านระบบสาธารณูปโภคและด้านห้องสุขาเพราะแปลงผักส่วนใหญ่จะมีบ้านอยู่ใกล้กับแปลงแต่ห้องสุขาที่มีนั้นเป็นห้องสุขาที่ใช้ภายในครอบครัวของตนบางบ้านจึงมีเพียง 1 ห้องเท่านั้นทำให้ถ้ามีความต้องการใช้ห้องสุขาในเวลาเดียวกันมากๆ อาจจะไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และมีความน้อยในด้านการประชาสัมพันธ์เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ก็ทำแต่ส่วนไม่ถนัดในเรื่องของการประชาสัมพันธ์และเกษตรยังไม่รู้จักการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์

4.4 รูปแบบและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา

ในการศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลานั้นสมาชิกในกลุ่มมีความคิดในการจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ต้องการจะจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจไม่ได้หวังผลกำไรจากการที่จัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวนั้นใช้การสนทนากลุ่มเพื่อจัดรูปแบบการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท่องเที่ยวของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาโดยผู้วิจัยได้ร่วมกันจัดรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยนำสถานที่ทั้ง 7 แห่งที่เราได้ไปประเมินความพร้อมมาแล้วนั้นมาจัดรูปแบบที่คิดว่าเหมาะสมกับกลุ่มแล้วนำสถานที่จุดต่างๆ มาจัดลำดับการเดินทางดังภาพที่ 4.16 แล้วนำรูปแบบที่จัดไว้ไปเสนอต่อสมาชิกของกลุ่มโดยใช้การจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อสมาชิกและให้สมาชิกคนอื่น ๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่คิดว่าเห็นด้วยหรือจะให้แก้ไขส่วนไหนและถ้าตรงไหนมีปัญหาที่ช่วยกันเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา นั้น ๆ และให้สมาชิกร่วมกันเสนอข้อเสนอนี้เกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้เสนอไปด้วย

ภาพที่ 4.16 ลำดับการเดินทางไปยังสถานที่จุดต่างๆ

จากการสนทนากลุ่มดังภาพที่ 4.17 ได้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาเป็น 2 รูปแบบ คือรูปแบบครึ่งวันจะได้เรียนรู้เรื่องการทำสารชีวภัณฑ์ และได้เยี่ยมชมแปลงผักชนิดต่างๆ ดังตาราง 4.9 และรูปแบบเต็มวันนั้นจะได้เรียนรู้เรื่องการทำสารชีวภัณฑ์เยี่ยมชมแปลงผักชนิดต่าง ๆ ชมสวนกล้วยไม้และร้านกาแฟที่อยู่ภายนอกกลุ่ม ดังตารางที่ 4.10 ทั้งสองโปรแกรมจะแตกต่างกันตรงที่แบบครึ่งวันจะมีเวลาเยี่ยมชมแปลงที่จำกัดและจะไม่ได้ไปสถานที่ที่อยู่นอกกลุ่ม โดยค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเที่ยววันนั้นรูปแบบครึ่งวันมีค่าใช้จ่ายคนละ 150 บาท และรูปแบบเต็มวันมีค่าใช้จ่ายคนละ 180 บาท มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.17 การสนทนากลุ่มเพื่อหารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม

ตารางที่ 4.9 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบครึ่งวัน

เวลา	กิจกรรม
8.30 น.	นักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงบ้านหนองศาลา
9.00 น.	ประธานกลุ่มกล่าวแนะนำกลุ่มและกล่าวต้อนรับ
9.30 น.	ให้ความรู้และสาธิตการทำสารชีวภัณฑ์ ณ ศูนย์อบรมกลุ่ม
10.30 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมแปลงมะพร้าว
11.00 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง
11.30 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมแปลงมะเขือเทศ
12.00 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมแปลงมะละกอ
12.30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 น.	สรุปความรู้ที่ได้รับและมีการถามตอบคำถามต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเต็มวัน

เวลา	กิจกรรม
8.30 น.	นักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงบ้านหนองศาลา
9.00 น.	ประธานกลุ่มกล่าวแนะนำกลุ่มและกล่าวต้อนรับ
9.30 น.	ให้ความรู้และสาธิตการทำสารชีวภัณฑ์ ณ ศูนย์ อบรมกลุ่มโดยการเข้าฐานการเรียนรู้
10.30 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมแปลงมะพร้าว
11.00 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง
11.30 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมแปลงผักผสมผสาน
12.00 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมแปลงคะน้า
12.30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.30 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมแปลงมะเขือเทศ
14.00 น.	พานักท่องเที่ยวเดินทางชมแปลงมะละกอ
14.30 น.	ชมการสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้าน ณ ศูนย์อบรมของกลุ่ม
16.00 น.	สรุปความรู้ที่ได้รับและมีการถามตอบคำถามต่าง ๆ

ตารางที่ 4.11 รายละเอียดค่าใช้จ่ายรูปแบบครึ่งวันและแบบเต็มวัน

รูปแบบครึ่งวัน		รูปแบบเต็มวัน	
รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
อาหารกลางวันและอาหารว่าง	70	อาหารกลางวันและอาหารว่าง	70
พื้นที่และค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ	40	พื้นที่และค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ	70
วิทยากร	20	วิทยากร	20
เก็บเข้าส่วนกลางของกลุ่ม	20	เก็บเข้าส่วนกลางของกลุ่ม	20
รวม	150	รวม	180

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาโดยใช้การจัดเวทีประชุมดังภาพที่ 4.18 ภาพที่ 4.19 และภาพที่ 4.20 โดยทำการจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มแก่สมาชิกกลุ่มแล้วให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือสิ่งที่ต้องแก้ไขในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและให้สมาชิกเสนอข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้เสนอไป โดยจัดเวทีประชุมในวันอังคารที่ 24 มกราคม พ.ศ.2560 ณ ศูนย์อบรมของกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.18 การจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม

ภาพที่ 4.19 การจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม

ภาพที่ 4.20 การจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการจัดเวทีประชุมเพื่อเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่จัดไว้ให้สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นนั้นสมาชิกกลุ่มค่อนข้างเห็นด้วยกับรูปแบบที่ได้นำไปเสนอและสมาชิกกลุ่มก็ได้เสนอข้อเสนอนี้เกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มดังนี้คือ

1. ควรแจ้งวันที่จะมาล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์เพื่อที่สมาชิกกลุ่มจะได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้าและกลุ่มแม่บ้านจะได้มีการเตรียมทำผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว
2. ควรแจ้งจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมา
3. ควรมีการจัดตั้งร้านค้าชุมชนเพราะเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจะได้มีสถานที่ไว้จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
4. ควรมีการจัดอบรมมัคคุเทศก์หรือวิทยากรแก่สมาชิกกลุ่มเพราะเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมาจะได้รับบริการบริการที่ดี
5. ควรมีมัคคุเทศก์หรือวิทยากรประจำกลุ่ม
6. ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เพราะคนในกลุ่มส่วนมากเป็นเกษตรกรจะไม่ค่อยมีความสามารถเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ต
7. ควรจัดสรรเงินจากที่เก็บนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาเป็นค่าวิทยากรเพื่อเป็นการสร้างกำลังใจในการทำงานของเกษตรกร
8. ควรใช้ผลผลิตจากในกลุ่มมาทำเป็นอาหารกลางวันเพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาที่ได้จากการสนทนากลุ่มได้ออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้เป็น 2 รูปแบบคือรูปแบบครึ่งวันและรูปแบบเต็มวัน โดยรูปแบบครึ่งวันและเต็มวันจะมีกิจกรรมค่อนข้างคล้ายกันแตกต่างกันที่แบบครึ่งวันจะมีเวลาในการเยี่ยมชมแปลงผักชนิดต่างๆ ที่จำกัดและจะไม่สามารถเยี่ยมชมได้ทั้งหมด 7 แห่ง รูปแบบเต็มวันนั้นมีเวลาที่จะชมแปลงได้นานกว่าและสามารถเยี่ยมชมแปลงได้ครบทุกแปลงและยังได้ชมการสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านที่นำผลผลิตภายในกลุ่มมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากรูปแบบครึ่งวัน สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา จากการจัดเวทีประชุมเพื่อให้สมาชิกได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบที่จัด แต่สมาชิกส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวขั้นต่ำที่จะมาเที่ยว ควรแจ้งวันที่จะมาล่วงหน้า และกลุ่มควรมีการจัดตั้งร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มแม่บ้าน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ (Conclusion Discussion and Suggestion)

5.1 สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษ บ้านหนองศาลา ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จากการศึกษาพบว่า

ประวัติและการพัฒนาของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลานั้นเริ่มก่อตั้งด้วยจำนวนสมาชิกเพียง 10 คน จนในปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 54 คน โดยนักวิชาการเกษตรได้เข้ามาส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และสมาชิกกลุ่มก็ใช้กันอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกกลุ่มได้รับการรับรองคุณภาพผักปลอดภัยจำนวน 39 คน และสมาชิกของกลุ่มมีความเข้มแข็งทำให้กลุ่มได้รับงบประมาณสนับสนุนให้ก่อตั้งโรงแพ็คผักปลอดภัยภายในกลุ่มและกลุ่มยังได้รับเลือกให้เป็นเกษตรแปลงใหญ่ของจังหวัดราชบุรีทางด้านผักเพื่อเป็นการตอบโจทย์ทางการตลาดของจังหวัดราชบุรี

การประเมินศักยภาพของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาในการจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น การประเมินศักยภาพของกลุ่มทั้ง 4 ด้าน คือด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ มีคะแนนผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มในการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มนั้นมีศักยภาพที่จะจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้เพราะว่ามีผลการประเมินศักยภาพมากทุกด้านที่ประเมิน

การประเมินความพร้อมของสถานที่ที่จะนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 7 แห่งนั้นผลการประเมินค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกันคือทั้ง 7 สถานที่นั้นมีคะแนนความพร้อมในระดับมากในด้านทำเลที่ตั้งและด้านกิจกรรมดึงดูดใจเพราะแปลงส่วนใหญ่อยู่ติดถนนใหญ่ทำให้เดินทางเข้าถึงได้สะดวกและกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตชาวสวนคนในเมืองอาจจะยังไม่เคยได้เห็น และได้สัมผัส มีความพร้อมปานกลางในด้านระบบสาธารณูปโภคและด้านห้องสุขาเพราะแปลงผักส่วนใหญ่จะมีบ้านอยู่ใกล้กับแปลงแต่ห้องสุขาที่มีนั้นเป็นห้องสุขาที่ใช้ภายในครอบครัวของตนบางบ้านจึงมีเพียง 1 ห้องเท่านั้นทำให้ถ้ามีความต้องการใช้ห้องสุขาในเวลาเดียวกันหลายๆ อาจจะไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และมีความน้อยในด้านการประชาสัมพันธ์เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ก็ทำแต่สวนไม่ถนัดในเรื่องของการประชาสัมพันธ์และเกษตรยังไม่รู้จักการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลาที่ได้จากการสนทนากลุ่มได้ออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้เป็น 2 รูปแบบคือแบบครึ่งวันและแบบเต็มวัน โดยรูปแบบครึ่งวันและเต็มวันจะมีกิจกรรมค่อนข้างคล้ายกันแตกต่างกันที่แบบครึ่งวันจะมีเวลาในการเยี่ยมชมแปลงผักชนิดต่างๆ ที่จำกัดและจะไม่สามารถเยี่ยมชมได้ทั้งหมด 7 แห่ง รูปแบบเต็มวันนั้นมีเวลาที่จะชมแปลงได้นานกว่าและสามารถเยี่ยมชมแปลงได้ครบทุกแปลงและยังได้ชมการสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านที่นำผลผลิตภายในกลุ่มมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากรูปแบบครึ่งวัน สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านหนองศาลา จากการจัดเวทีประชุมเพื่อให้สมาชิกได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบที่จัด แต่สมาชิกส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวขั้นต่ำที่จะมาเที่ยว ควรแจ้งวันที่จะมาล่วงหน้า และกลุ่มควรมีการจัดตั้งร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มแม่บ้าน

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มนั้นซึ่งได้รูปแบบออกมาแค่แบบครึ่งวันและแบบเต็มวัน ซึ่งแบบครึ่งวันนั้นไม่สามารถที่จะให้นักท่องเที่ยวเก็บเกี่ยวความรู้ที่จะได้จากการมาเที่ยวเพราะมีเวลาจำกัดเพียงแค่วันครึ่งทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมอะไรได้มากเหมือนแบบเต็มวัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรจัดรูปแบบโปรแกรมออกเป็น 2 รูปแบบเหมือนเดิมแต่เป็นแบบหนึ่งวันและแบบสองวันซึ่งผู้วิจัยคิดว่าน่าจะให้นักท่องเที่ยวได้มาใช้ชีวิตแบบเกษตรจะทำให้เห็นวิถีชีวิตของเกษตรกรแบบจริง ๆ เพราะบางกิจกรรมนั้นมีข้อจำกัดเรื่องเวลาถ้าเรามีเวลามากเราอาจจะสามารถทำกิจกรรมนั้นได้ เช่น การเก็บผักบางชนิดต้องเก็บตอนเย็นถ้านักท่องเที่ยวมาแบบสองวันก็จะมีที่พักค้างก็จะสามารถไปร่วมกิจกรรมนั้นได้ แต่นักท่องเที่ยวที่มาแบบวันเดียวก็ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้เพราะไม่สะดวกเรื่องเวลาและในการที่จะให้นักท่องเที่ยวพักค้างคืนนั้นยังขาดในเรื่องของโฮมสเตย์ที่จะให้นักท่องเที่ยวมาพักก็อาจจะเกิดเป็นข้อจำกัดที่ทำให้ยังไม่สามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบสองวันได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าสิ่งที่มีความพร้อมที่สุดคือด้านทำเลที่ตั้งเพราะทำเลที่ตั้งของกลุ่มนี้แปลงผักส่วนใหญ่อยู่ติดถนนใหญ่และแปลงผักของสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ไม่ไกลกันเวลาจะเดินทางไปหากันก็มีความสะดวกมากพื้นที่ของกลุ่มนี้เป็นรูปวงกลมทำให้มีความสะดวกในหลายๆเรื่องแต่ก็ยังขาดความพร้อมในเรื่องการประชาสัมพันธ์และงบประมาณควรมีการขอของบประมาณมาสนับสนุนกลุ่มเพื่อให้กลุ่มนี้สามารถเกิดท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างจริงจังและควรขอของบประมาณมาสนับสนุนในการซื้อรถรางเพื่อใช้เป็นรถในการเดินทางพานักท่องเที่ยวไปยังแปลงผักหรือสถานที่ต่าง ๆ เพราะกลุ่มยังขาดการสนับสนุนในเรื่องนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ควรทำการศึกษาเรื่องศักยภาพและความพร้อมให้ชัดเจนก่อนที่จะลงมือสร้างแบบประเมิน เพราะถ้าแยกเรื่องศักยภาพและความพร้อมออกจากกันไม่ได้จะทำให้เกิดความสับสนในการประเมิน เพราะทั้งสองเรื่องนี้ค่อนข้างมีความคล้ายกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2545. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549). กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ณัชชา ปิยวุฒิสกุล. 2556. การประเมินศักยภาพของที่อยู่อาศัยเพื่อการพัฒนาเป็นโฮมสเตย์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมู่ที่ ๓ ตำบลคลองเขื่อน อำเภอกลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. ม.ป.ป., ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบลบ้านสิงห์. 2557. สภาพทั่วไป ลักษณะภูมิประเทศ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.bansing.go.th/about>. [1 มกราคม 2560].
- เทพกร ณ สงขลา. 2556. รูปแบบการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเกษตรเขตร้อน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : บริษัท เพรส แอนดี ดีไซน์ จำกัด.
- ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และ मुखสุดา พูลสวัสดิ์. 2556. การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. ม.ป.ป., ม.ป.ป. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พจนา สวนศรี. 2546. คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- ไพโรจน์ เวโรจน์วัฒนา และคณะ. 2542. “การท่องเที่ยวเชิงเกษตร.” ใน สัมมนาวิชาการ. กรุงเทพฯ : คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มนัส สุวรรณ. 2544. การจัดการการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- รสิกา อังกูร. 2551. การจัดการและการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร. 2558. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน
โครงการหลวงปางตะ. ม.ป.ป., คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2543. “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง
มาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ณ ศูนย์แสดงสินค้านานาชาติอิมแพคเมืองทอง
ธานี จังหวัดนนทบุรี วันที่ 24 พฤศจิกายน 2543.
- วารุณี เกตุสะอาด และ ปกรณ์ สุวานิช. ม.ป.ป. การประเมินศักยภาพท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ
พื้นที่เขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. 2539. “การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.” ใน 36 ปีการท่องเที่ยวแห่ง
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดอกเบญจ
- สร้อยดี อาสาสรพกิจ. 2542. การศึกษาเพื่อหาปัจจัยในการกำหนดความพร้อมของ
ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิภา สีสะยุทธสุนทร. 2554. พฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและ
การจัดการทรัพยากร บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

แบบประเมินความพร้อมของสถานที่ที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
แบบประเมินศักยภาพของกลุ่มในการจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แบบประเมินความพร้อมของสถานที่ที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด) 5	(มาก) 4	(ปานกลาง) 3	(น้อย) 2	(น้อยที่สุด) 1
1.ทำเลที่ตั้งของสถานที่					
1.1 สถานที่นั้นสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก					
1.2 สถานที่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม					
2. การประชาสัมพันธ์					
2.1 มีป้ายบอกทางชัดเจน					
2.2 มีป้ายโฆษณาเชิญชวนให้มาเที่ยว					
2.3 มีการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทาง เช่น ทางอินเทอร์เน็ต					
3. ระบบสาธารณูปโภค					
3.1 มีน้ำประปาเพียงพอต่อการใช้งาน					
3.2 มีไฟฟ้าเพียงพอต่อการใช้งาน					
4. ห้องสุขา					
4.1 มีห้องสุขาที่สะอาด					
4.2 มีห้องสุขาเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว					
5. ร้านอาหารและร้านขายของ					
5.1 มีร้านอาหารในกลุ่มที่สะอาด ถูกอนามัย					
5.2 ร้านอาหารในกลุ่มราคายุติธรรมต่อผู้บริโภค					
5.3 มีร้านขายของฝากหรือผลผลิตของกลุ่ม					
6. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
6.1 มีศูนย์บริการข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในกลุ่ม					

ความพร้อม	คะแนน				
	(มากที่สุด) 5	(มาก) 4	(ปานกลาง) 3	(น้อย) 2	(น้อยที่สุด) 1
6.2 มีการจำหน่ายของที่ระลึกอยู่ในบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
7. กิจกรรม/สิ่งดึงดูดใจ					
7.1 มีกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่น					
7.2 มีกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว					

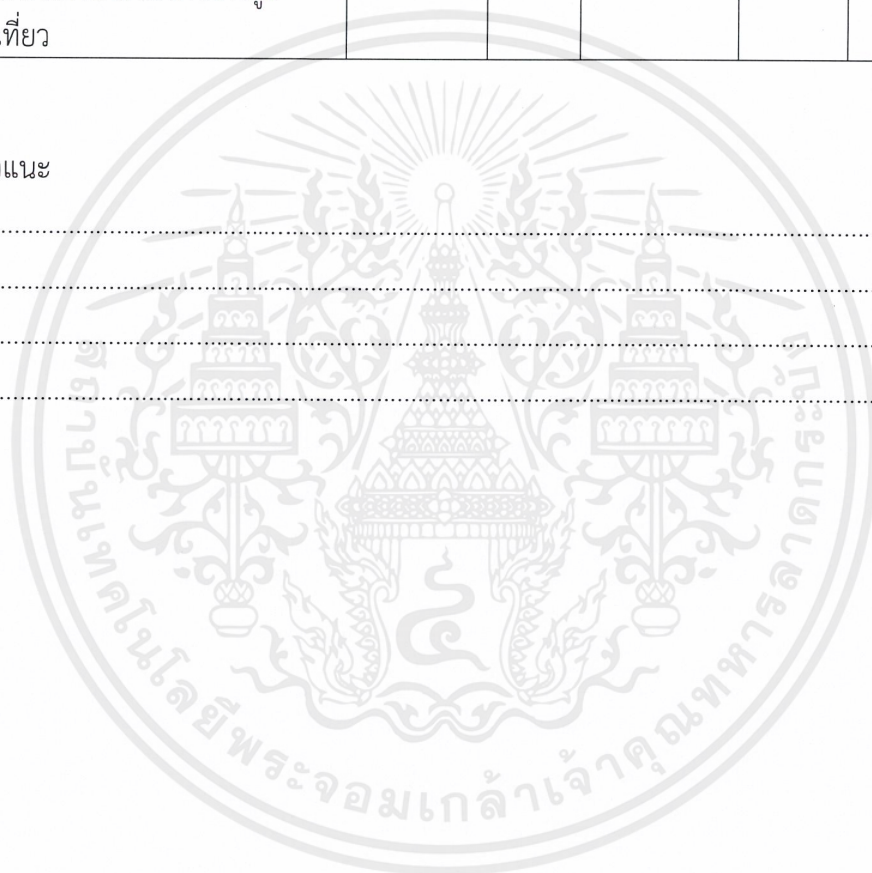
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินศักยภาพของกลุ่มในการจัดทำท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศักยภาพ	คะแนน				
	(มากที่สุด) 5	(มาก) 4	(ปานกลาง) 3	(น้อย) 2	(น้อยที่สุด) 1
1.ด้านทรัพยากรธรรมชาติ					
1.1 สถานที่จุดต่างๆมีความน่าสนใจ					
1.2 สถานที่จุดต่างๆมีเส้นทางที่เชื่อมโยงกัน					
1.3 ระยะทางระหว่างจุดต่างๆแต่ละจุดมีความเหมาะสม					
2.ด้านความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
2.1 กลุ่มมีความรู้และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น					
2.2 กลุ่มมีผู้รู้ในการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
3.ด้านบุคลากร					
3.1 บุคลากรภายในกลุ่มมีบทบาทที่ชัดเจน					
3.2 บุคลากรภายในกลุ่มมีบทบาทที่เชื่อมโยงกัน					
3.3 ผู้นำกลุ่มมีความสามารถในการประสานงานกับภายนอก					
4.ด้านงบประมาณ					
4.1 กลุ่มมีกองทุนให้กู้ยืมสำหรับจัดกิจกรรมท่องเที่ยว					
4.2 กลุ่มมีงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก					
4.3 กลุ่มมีการบริหารกองทุนและกระจายทุนสู่สมาชิก					

ข้อเสนอแนะ

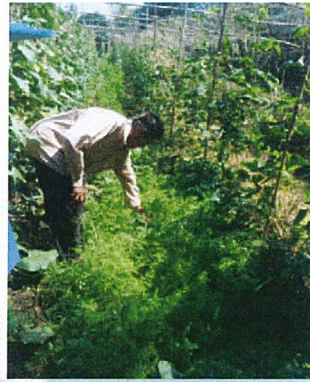
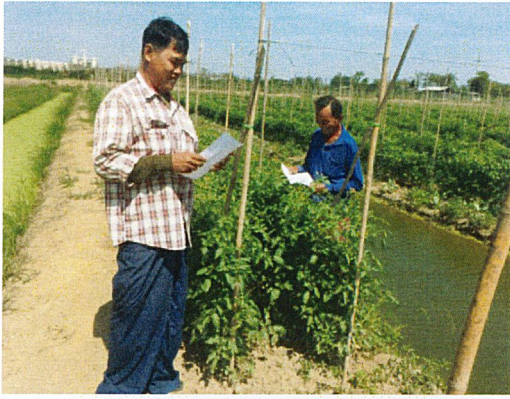
.....

ภาคผนวก ข.

ภาพการเก็บข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวสุพรรณิ นุเงิน
วัน เดือน ปีเกิด	วันศุกร์ที่ 29 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2537
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 25/4 หมู่ที่ 6 ตำบลชำแระ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี 70120
ประวัติการศึกษา	ประถมศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดไทรอารีรักษ์(มณีวิทยา) มัธยมศึกษา โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี ปริญญาตรี กำลังศึกษาที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้